SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
24 JAN 1956

No. 3—Vol.-LIV

Friday, 20th January, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Imagine a world without God, and then we shall see; Without God the universe loses its meaning. Without God reason is baffled in its every flight. Without God our ideals are dreams and our hopes are bubbles. Without God's faith feet stand on nothing. Without God immortality fades away, and man sinks down essentially to the level of the brute, and death speedily swallows up all.

But with God, a real God, and a God of infinite Wisdom and Love, the world is rational; the universe is alive; man is immortal; hope lights eternal fires; love reigns in all worlds; and there is no good thing in earth or heaven that is not waiting to be ours.

—J. T. Sunderland.

—o—

The only conquests which are permanent, and leave no regrets, are conquests over ourselves.

—Napoleon.

The Rule Of The Whites

HAVE we white people the right to impose our rule on primitive and semi-primitive peoples—my experience has been gathered among such only? No, if we only want to rule over them and draw material advantage from their country. Yes, if we seriously desire to educate them and help them to attain to a condition of well-being. If there were any sort of possibility that these peoples could live really by and for themselves, we could leave them to themselves. But as things are, the world trade which has reached them is a fact against which both we and they are powerless. They have already through it lost their freedom. Their economic and social relations are shaken by it. An inevitable development brought it about that the chiefs, with the weapons and money which commerce placed at their disposal, reduced the mass of the natives to servitude and turned them into slaves who had to work for the export of trade to make a few select people rich. It sometimes happened too that, as in the days of the slave trade, the people themselves became merchandise, and were exchanged for money, lead, gun-powder, tobacco, and brandy. In view of the state of things produced by world trade there can be no question with these peoples of real independence, but only whether it is better for them to be delivered over to the mercies, tender or otherwise, of rapacious native tyrants or to be governed by officials of European states.

That of those who were commissioned to carry out in our name the seizure of our colonial territories many were guilty of injustice, violence, and cruelty as bad as those of the native chiefs, and so brought on our heads a load of guilt, is only too true. Nor of the sins committed against the natives today must anything be suppressed or whitewashed. But willingness to give these primitive and semi-primitive people of our colonies an independence which would inevitably end in enslavement to their fellows, is no way of making up for our failure to treat them properly. Our only possible course is to exercise for the benefit of the natives the power we actually possess, and thus provide a moral justification for it.

Albert Schweitzer: An Anthology.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

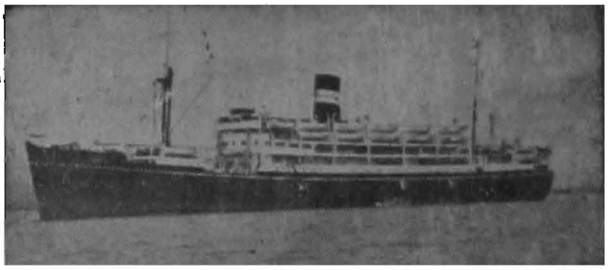

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 28th Jan. Sailing 2nd Feb. 1956.
For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83—10—0
Second " " " " 55—0—0
Third Class Bunk 28—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 20TH JANUARY, 1956

Freedom In The Sudan

MEN of goodwill the world over will wish the people of the Sudan every success now that they have become a sovereign independent nation. We join those who have publicly congratulated the Sudanese on their achievement for three reasons.

The true glory of democracy lies in every democrat finding joy in seeing his fellowmen enjoy the freedom which they have or want for themselves. Freedom is the birthright of the human race. It has never been the exclusive birthright of any one race or group. Oppressors of their fellowmen have arisen right through history, but their coming up has never in any way destroyed man's right to liberty. When our fellowmen in the Sudan once more have the freedom to determine their future in their own way, we rejoice that this is the case.

The second reason why we rejoice is that we think it is a good thing for Africa if one more non-White community attains independence. It means that the area of independence on the continent increases in spite of the contrary process in the Union.

The White people have settled themselves in a number of countries in Africa. Some of them, as in South Africa and the Rhodesias, have settled permanently. Elsewhere they have been less so. In those countries where they have been permanently established they have set up governments which work, not for the good of all races but for their own good, very largely to the detriment of the non-White communities among whom they live. This, in turn, has caused a lot of friction between White and non-White not only inside Africa but outside as well.

The Rhodesias have realised, very wisely, that they cannot hope to keep the African down in the gutter forever, as the White supremacists of the Union believe. In Central Africa they have realised, again very wisely, that there are only two solutions to the race problem in Africa—the expulsion of the Whiteman from the continent or living on the terms of equal partnership.

The Rhodesians have chosen the path of partnership. It is certainly not equal as things stand. There can be no equality and certainly no justice in a tiny White minority controlling overwhelming majorities in the legislative assemblies of the land. The non-White peoples see in the pattern of partnership they have had to date something designed to bolster White domination. It is for the White ruling minority to prove by admitting the man of colour into full partnership that the new arrangement is not one more White trick to keep the man of colour in the position of a junior partner, when elsewhere the man of colour is winning his freedom. The attainment of independence by the Sudanese brings home to the White people of Rhodesia the need to open the doors to equal partnership more widely.

The third reason why we are happy about events in the Sudan is that the attainment of independence accelerates a process the exact opposite of what is going on in South Africa. In this country, every door to liberty for the man of colour is being shut in the interests of White supremacy. In the Union the concept of partnership is anathema. Any public man on the White side who can stand up for partnership would be sure to be disgraced among the majority in the White community.

The Liberal Party, which has come out with a bold programme of partnership is treated by White leaders of opinion as though it were the plague. The few White men and women in it are regarded as renegades and traitors by their community. It is true that the Party has not as yet been subjected to the ruthless persecution which has been the lot of purely non-White organisations. But no Liberal—Black or White — who knows his South Africa doubts for a moment that when it suits the race supremacists they will persecute it as ruthlessly as they have persecuted the African National Congress, for example.

Against this background the Union Prime Minister's frequent calls for a White united front in Africa againt the man of colour assume especial significance. The emergence of the Sudan is one more blow against such a front ever coming into being. For this reason we are truly grateful that the Sudan is free.

On the other hand what the people of the Sudan have done should be an inspiration and an encouragement to the oppressed in South Africa. The road to liberty is very difficult. People make progress along it only if they are prepared to make every sacrifice to reach their goal. The people of the Sudan made these sacrifices and to-day they are a free people. If the non-Whites of the Union are prepared to make the necessary sacrifices, freedom is sure to be theirs in the not so distant future.

MR. MANILAL GANDHI

MR. MANILAL GANDHI is making satisfactory progress but is not quite out of the woods yet according to the doctor.

He is now removed to the McCord Hospital in Durban because it was found that the treatment there was much better.

We have received two anonymous donations, One of £5 and the other of a set of pyjamas and a basket of flowers for which we thank our friends sincerely.

Once again we wish to apologise to everybody for any discrepancies on our part such as the delay in replying to letters etc We are sure they will understand the predicament we are placed in, and that they will forgive us.

We will be grateful to anyone who will kindly send us news items such as Jokes, Short Stories, Recipes, Sports News etc. They will be of great help to us.

U.N. Gets Apartheid Wrong—II

By C. W. M. GELL

FOR naked *baasskap* involves much more than the spectacular police raids which recently hit the headlines. These were merely intended to intimidate the fainter-hearted and fish for information from the files of political opponents, black and white. Meetings of protest against such procedure are invariably attended by the Special Branch (political police) and, if inter-racial, usually attract the attention of "National-minded" white hooligans and tyre-slashers. The refusal of passports to all but the "safest" non-whites serves to isolate them further from contact with the world; and similar action in the case of a few outspoken whites discourages audible criticism from the enfranchised minority. By the time these words are printed the Senate will have been "packed" in order to remove the last non-white voters from the common roll and to facilitate the "constitutional" introduction of an authoritarian republic. In case the legality of either of these actions is challenged, the Supreme Appeal Court has been "enlarged" from six judges to eleven, of whom (by a singular coincidence) exactly six are recent Government appointments. A judicial commission of inquiry into the press is soon to deliver its report. What this may contain was disclosed by Dr. A. J. van Rhijn, Minister of Economic Affairs, ex editor of a Nationalist daily 'die Volksblad' and a former member of the commission itself, when he foresaw "the English press in South Africa being exposed as the greatest slanderer of the country." Meanwhile, in a speech not meant for publication, an eminent Nationalist intellectual has demanded that "the English hold in South Africa be broken—either they go under or we Afrikaners," since the circulation of "their" press among non-whites greatly exceeds that of the Nationalist Afrikaans press (only 3.4 per cent). Dr. L. E. Beyers recommended "a strict system of licences to be withdrawn from publishers and distributors if undesirable pictures or reading matter were used."

But the full brunt of repressive apartheid falls upon non-whites almost exclusively. The education of all Africans has been taken over by the Native Affairs Department (*not* the Dept of Education) in order that African children shall be "protected" from any wrong ideas about the quality of men or their own station in life. The recently published syllabus for "Bantu' higher primary schools replaces history and geography by "environmental studies" in which attention is paid to matters like the nightly curfew for Africans, limitation of their entry into the towns, how to assist the Native Affairs Dept., policemen, headmen etc. "The Bantu child must be convinced that he must work ...and do naturally and willingly what society (i.e. the NAD) has prescribed as correct, good and commendable." In the meantime the NAD has dismissed some 200 African teachers who are thought to be politically unreliable or insufficiently submissive. The same fate awaits Coloured education and teachers after the commission which is studying them hands in its report. Coloured men called for "racial classification" under the Population Register, which is designed to perpetuate inflexible, heirarchical race caste segregation, have been subjected to degrading "tests" by so called expert, racial diagnosers who thrust pencils or combs through their victim's hair and classify him "Native" if the hair is wiry enough to resist. In at least one known case almost identical twins have been classified, one as a Native, the other as a Coloured. This involves separation, loss of job and the imposition of additional restrictions upon the less fortunate.

The Group Areas Act provides for the complete, compulsory segregation of each race group in every town and village. As the U.N. Commission reported, little progress has been made with the actual proclamation of areas, though a spate of orders are now imminent which will uproot fifty non-whites for every white disturbed. But other activity under the Act has been much intensified recently. Top level promises have been made that schools and churches will receive sympathetic treatment "as long as they continue to serve their own community." What this means has been revealed by the Bishop of Kimberley who has been confronted by the demand, quite unacceptable to the Anglican Church, that its church buildings in "white areas" shall serve white people only. And an Indian high school in Johannesburg has already been moved 18 miles out of the city to an uninhabited area proposed for eventual Indian occupation. In the predominantly white Lydenburg district an African community of over 1,000 has been ejected from a "black spot" farm, which it bought in 1905 on the advice of the local white magistrate. Other Africans are to be moved from a Natal township, where they bought plots 40 years ago to help clear a white municipal debt, to a site 18 miles from any other town. The town council of Ermelo proposes to expropriate its African location, which was incorporated within the town boundaries in 1952 against the wishes of its inhabitants, because NAD refuses to allow Africans to own freehold property in "white areas."

The procedure under the Act is for all proposals for group areas to be investigated by a supposedly impartial body called the Group Areas Board, whose members are Government-appointed Afrikaners. With official encouragement to speed things up, the proposals now coming before the Board from white municipalities are increasingly blatant. At Wolmaransstad the town council supports the wholesale eviction of the town's entire Indian community, established there for 50 years, with the argument that "the desirability is proved by the mere fact that the Indians are in the middle of the town and it is desirable to r move them to preserve the character of the town." Ermelo has just gone one better: "The example of other towns is being followed and no reasons need be given...Indian trade has developed in spite of warnings that there is no future for the Indian in this country." In both these and many other cases, the group area proposed for the Indians is some miles outside the town where their shops would be ruined. In order to expdite investigations, the Group Areas Board has just been empowered summarily to reject counter-proposals which "are obstructive or not in keeping with the spirit of the Act."

A new phase in this business of residential, industrial and commercial segregation was introduced on October 14. By regulations under the Group Areas Act all workers in executive, professional, technical or administrative employment are "disqualified" if in the last five years they joined businesses controlled by persons of another race group to their own. Employers of such workers will have to apply for permits which "*may* be granted if the employer can show good reason why he should employ members of another race group. The ultimate aim of the Act is that people should live and work among those of their own group" —except in mining, agriculture or unskilled employment. The regulation is obviously aimed particularly at Indian shopkeepers who, as the most vulnerable victims of the Act, have been attempting to evade some of its provisions by employing white managers, assistants, clerks etc. But equally certainly the Government has not fully foreseen how widely it has thrown its net around the tremendous influx of non-whites into white-collar, skilled and semi-skilled jobs during the last five years, the disruption that any attempt to retard or reverse the flow would cause both in industry and commerce (not least to white employment) and extent of personal hardship that will result in cases where permits are refused. Perhaps it is not greatly concerned about the latter. For this year the Ministry of Labour under the amended Industrial Conciliation Act for industry will vie with the Ministry of the Interior under the Group Areas Act for commerce in prescribing "the race for the job."

These are some of the manifestations of *baasskap*—the only sort of apartheid South Africa has yet met. Few whites have suffered unduly, though some are banned and have lost their jobs. But great numbers of non-whites, especially in the towns, daily and even hourly experience its vexations, petty humiliations, frustrated opportunities, discourtesies and occasional brutalities. Knowing that worse is yet to come as the police-caste-state extends its control to almost every aspect of their lives, their huge resentment is still largely passive and inarticulate. But few whites realise just how rapidly, behind this silence of apparent subjection, the allegiance of non-whites to white South Africa and its friends is ebbing away, never perhaps to return.

(Concluded.)

S.A.B.R.A.

THE South African Bureau of Racial Affairs, or S.A B.R.A. as it is usually called, is a body which represents some strange contrasts and inconsistencies. It is the Afrikaner version of the Institute of Race Relations, but with important differences. For a quarter of a century the Institute has been analysing and reporting on the facts in South Africa's racial affairs as a necessary preliminary to building race harmony. Recently it has been persuaded by these facts to take a stand in favour of integration and against apartheid. It has always been open to persons of all races, and has had the support of some prominent non-Whites, but I think it is true to say that the main drive in its formation and development has come from a group of predominantly English-speaking Whites who have some realisation of, and conscience regarding, the injustice of White domination. I think that it is equally true that the main drive behind the formation of S.A.B R A. is the uneasy collective conscience of a small group of Afrikaner intellectuals. Why then have they not joined the Institute?

The reason is to be found in the intense pride of race, language and colour which characterises the Afrikaner people. Partly this has made it difficult for them to take part in the social mixing of colours which occurs in Institute proceedings. Partly the customary use of English at Institute functions raises a barrier. But these alone are not sufficient explanations. I have seen S.A.B.R.A. observers sitting in mixed audiences at Institute conferences. Most educated Afrikaners are fluent enough in English and tend to forget the language medium in the heat of a political discussion. But the biggest factor is that some forms of apartheid do in theory seem to offer a fair way out without seriously challenging the intense consciousness and group pride of Afrikanerdom. Theoretically total apartheid, amounting to separate independent states for the various race groups, complies with the demand of conscience for the ending of rule of one people by another, seemingly without asking any to give their national group feelings. I believe that a deeper analysis shows that this is not even a theoretical possibility for the reason that pride in any form is incompatible morally with devotion to justice. Certainly in practice the ideal of total apartheid is beset with even more difficulties than the liberal ideal of a common society. But it is psychologically inevitable that most Afrikaners with worried consciences should seek every other theoretical way out before turning to the one. Hence the emergence of S.A.B R A., also dedicated to objective research in race matters, but committed to seeking solutions within the framework of apartheid, supported largely by Afrikaners, and with a colour bar.

Because I believe that this is an inevitable phase in a process of re-assessment of values and traditions which Afrikanerdom must undergo if we are to have peace and justice, I welcome the advent of S.A.B.R A. But its

By C K. HILL

committal to some form of apartheid and its colour bar make it very vulnerable to mis-use by persons whose real intention is to maintain White domination, and who may hope that it will give them an air of respectability and sincerity. Human nature is very complex and no doubt some of the founders even have subconsciously mixed motives, a desire for more justice being genuine but not the only motivating force. Many people are inclined to think that the only motive behind S.A.B.R.A. is to make White supremacists seem morally respectable. This is an injustice. I have had discussions and arguments with members of the Bureau whom I am convinced are sincere in trying to achieve justice. I believe that the spirit of a man's approach is even more important than what he believes, or thinks that he believes, and I must place on record that there are men in S A.B.R.A. who have the right spirit to a greater degree even than some who support the liberal cause which I support. And this element has already come into open conflict with those whose conception of apartheid is close to baasskap. A Government spokesman has recently criticised the idea of separate states as even more dangerous than liberalistic integration. Incidentally I actually agree with this spokesman, for rather different reasons, however. To me it seems that the creation of yet more sovereign states in the world will only aggravate the problem of war. But the point is that the experience of trying to persuade Whites, and particularly their fellow Afrikaners, to make the sacrifices necessary for total apartheid is the best way for sincere Afrikaners to learn where the real evil lies, namely in pride of group and loyalty to a narrow group above dedication to justice, and very often in purely personal selfishness which is only pretending to be loyalty to the group

If it is true that conscience was, and remains, one of the main driving forces behind S A.B.R A, then one must expect that organisation to show evidence of internal conflicts and of changing attitudes For in the South African scene it is so obviously wrong for White men to seek the solutions in isolation from other sections that the colour bar of S.A.B R.A. is bound to be attacked from within. It is therefore significant that the executive commitee is reported to have argued until midnight on the issue of whether or not non-Whites should be admitted to S.A.B.R A. discussions, and then to have left the matter undecided. Bearing in mind that the suggestion would have been unthinkable a few years ago this is evidence of the kind of rapid change of thought which circumstances must force on any members who are sincere.

Despite its quarrel with the Government over total apartheid there are, however, undeniable links between the Government and S.A.B R A. Obviously the Government hopes to make S.A.B.R.A. a vehicle for propagating its ideas. At its recent conference the Bureau has shown a quite remarkable tendency to recognise that Africans have some rights in Africa!! But even more remarkable is the fact that the Government seems to have accepted the fact that outside South Africa there will be independent African states in the near future which it will be only prudent to treat with respect. I doubt whether S.A.B.R A. has played any large part in this official change of attitude. Probably the influence has been more the other way, but mostly it is a case of both Government and Bureau reacting to the same circumstances similarly. Prof. Bruwer who pointed out that South Africa will have to get used to the idea that prominent non-White delegates from other African territories will have to be treated with respect and not housed in back street areas belongs to the Stellenbosch school which is the home of total apartheid.

But here we come to a strange and terrifying contradiction. At its present conference in Port Elizabeth on the subject of Indians in South Africa there was little to suggest White people with worried consciences. By and large the speeches which have been reported in our local press have constituted little less than a hymn of hate against our Indian population and against India. Most of the false assertions, half-truths and misleading quotations of statistics in isolation which have for so long characterised the remarks of the worst section of Whites in Natal on the subject of Indians seem to have found their way into these speeches. I wonder how many Afrikaners realise that those English-speaking persons who indulge in these "arguments" are very largely those who have the strongest anti Afrikaner prejudices for the simple reason that they are the kind of people, unfortunately to be found in all sections, who like saying nasty things about other people. It is a saddening phenemenon that all these specious arguments should have been given prominence in Port Elizabeth within a week of their having all been answered at the conference of the Institute of Race Relations in Durban. And it is a development which challenges my contention that the basic motive behind S.A.B.R.A. is good. How can the two be reconciled?

I think it would be a mistake to judge S.A B R A. entirely by the press reports which have appeared in the Natal White press. I noticed that the same press never reported the key fact which emerged from the deliberations of the Institute that at the time of importation of indentured Indian immigrants Natal undertook to permit those wished to say after ten years the right to do so with all the rights of citizenship, and very soon broke the contract. That press obviously has a bias, more, I should say, in favour of the sensational and popular than anything else. Again it may be that unfortunate choices of speakers were made. In seeking prominent Afrikaners as speakers the S.A B.R.A. executive is largely limited to government servants or prominent Nasionale Party members who may be expected to make government propaganda. But none of these considerations will explain away the utterly unfair resolutions which were finally passed. How has it come about that a group of what I contend are for the most part decent, intelligent men has indulged in this hymn of hate?

One big factor is that most of them have never made real personal contact with their counterparts amongst the Indians to discuss these very issues. Accordingly they cannot quite realise that they are talking about human beings who can feel and suffer as themselves.

Whether or not continual contacts between average persons of different races inflame race prejudices, as the supporters of total apartheid maintain, it is certainly a fact which I have often observed that contacts between the more serious, sincere and intelligent persons of different races breaks down these prejudices, which are largely based on ignorance and the fears which come with ignorance. Another factor is that nobody is perfect and it is just those Afrikaners who realise that their traditional ways of doing things are morally indefensible who are having to make the most painful re-assessments of values Accordingly there is the very human temptation to take it out on someone else who is in no position to retaliate. Circumstances and their consciences have forced them to realise that Africans obviously have rights in Africa which are being denied to them. Superficially it might seem that Indians have not the same rights. In the mood we are discussing it would be forgotten that if this superficial argument is valid it applies equally to Europeans. Of course the real answer is that every person born in a country has rights there, and over ninety per cent of South Africa's "Indians" were so born. But there is this superficial difference which subconsciously is used to justify making scapegoats out of the unfortunate Indians. This is re-inforced from another source. Afrikaner intellectuals are travelling overseas far more these days than ever before in their history. Here they have been meeting criticism of their way of life even in the "Mother Countries" which has been painful and has played its part in the painful re assessments which are beginning. But it is quite largely due to India's efforts that these overseas countries are aware of South African conditions, sometimes reported with exaggerations which are only human in the circumstances. In the circumstances it is also only human that Afrikaners who are beginning to realise that they must choose between the things they have been brought up to love and the dictates of conscience are not very friendly towards the power which has done most to face them with this moral chioce.

Finally there is the danger of Indian imperialism of which great play was made. Let me say that taking a long view I share their fear of such a development for the simple reason that I know of no instance in history when a people has won freedom, freedom, unity and strength relative to its neighbours and has then not indulged in imperialism. But I can see no moral justification in such a possibility for discriminating against a section of our own people, and in so far as South Africa is in any position to influence events in India the course which she is at present following is the one best calculated to strengthen the hands of any potential imperialists there or in Pakistan Afrikaners should learn from their own history. Of course the discrimination against Uitlanders in the Transvaal was only one of the causes of British imperialistic attitudes towards Afrikaner republics, but it was one and it certainly strengthened the hands of the imperialistically-minded in Britain. Since the golden rule of life is to do unto others as one would have them do unto one self Afrikaners should pause to consider whether or not their own attitudes towards the Protectorates do not smack of imperialism. I think that they do and that we are in an age of Afrikaner imperialism for the very reasons that suggest that tomorrow may be an age of Indian imperialism. Afrikaners have won freedom, unity and strength relative to their neighbours.

I shall not dare to prophesy what will happen to S.A B.R.A. except to say that either it will lose the moral force which has been its main drive or its next conference on Indians will be a very different affair. One prophecy I am prepared to make. Taking the optimistic view I think that it will be generally recognised by historians in a hundred years' time that the White and Black persons who saved South Africa despite herself were those who refused to be carried away by the twentieth century hysteria about Brown men. Taking a less optimistic view these will be recognised as the White and Black men who could have saved South Africa if heed had been paid to their voices.

Manufacturers of shirts, Knitwear, Underwear, Hoisery, Calendars who are not yet represented in Northern Rhodesia and Nyasaland are invited to contact energetic Agents **WORLDWIDE AGENCIES, P.O. Box 1106,** Lusaka. *Sales Guaranteed*

R. VITHAL
Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

NON-WHITE VISITORS TO THE UNION

The 'Natal Daily News' editorially writes as follows in its issue of January 14:—

SPEAKING at the Sabra Congress at Port Elizabeth this week Prof. J. P. Bruwer of the Stellenbosch University said that non-White delegates from other territories who might attend future international conferences in South Africa should not be put in backyards.

This question of entertaining prominent non-White persons from other parts of Africa has assumed practical importance in view of the efforts by the Government to maintain and expand friendly relations with the non-White States in Africa. It is quite obvious that if conferences on matters of mutual interest are to be wrothwhile they must contain non-White delegates and sometimes these conferences must be held in the Union.

It goes further than that. The Union has done itself a great deal of harm by refusing to entertain international conferences in case they might include non White delegates.

Housing these non-White delegates in places better than back yards is, however, only a fraction of the problem. The main problem centres around the attitude of many South Africans on seeing non-White people in places such as hotels and conference rooms side by side with White delegates. There are enough cases of prominent non-White visitors being insulted in lifts to make it quite clear that what is wanted is not so much a change of accommodation as a change of heart.

Until that change of heart takes place, non-White delegates to conferences can come to South Africa only on the "sealed train" principle as happened in the case of the last Commonwealth Parliamentary Delegation where both Whites and non-Whites went through the country sealed off from contact with the public. In the meantime this attitude towards non-Whites, even though they be of the highest intellectual and cultural standing, is costing South Africa dearly.

S.A.B.R.A. CONFERENCE

PRESS STATEMENT BY N. I. CONGRESS

"THE papers presented at the recent conference of the South African Bureau of Racial Affairs at Port Elizabeth will help the world to judge what is behind the Nationalist Party's apartheid policy particularly in relation to the Indian community," says a statement issued by the Acting President of the South African Indian Congress, Dr. G. M. Naicker. Dr. Noicker continues: "The South African Indian Congress will give full consideration to the views expressed at the South African Bureau of Racial Affairs once it is in possession of the full text of pronouncements made and resolutions passed at the 1956 conference."

"The Congress, however, without waiting for fuller reports can say from what has happened in the Press that it has been fully jusified in its own conclusions of what lies behind the Nationalist policies. There is no room for anyone to harbour any illusions."

"The South African Indian Congress has repeatedly warned the Indian community that the chief aim of the Nationalist Party was to achieve expatriation by a process of economic strangulation. To this end the obnoxious Group Areas Act was enacted. We had warned repeatedly misguided individuals—although only a handful of them from the merchant class—that there can be no compromise by the Indian community on this law as long as we were clear on the basic reason underlying its enactment.

"Congress contention that this law was directed against the Indian merchant primarily has been fully substantiated by Nationalist speakers at SABRA. Mr. Theo Gerdener M.P.C. and retiring President of SABRA, spoke on the effect of the Group Areas Act on the Indian community. He said in clear terms that, "if the Group Areas Act and other apartheid legislation should in time restrict Indian trade to Indians only, perhaps 90 per cent of those who are at present traders will have to find some other source of income." Mr. Gerderner's paper requires a careful study on the part of all concerned. It is a first class material for people overseas interested in South African affairs."

African Viewpoint

Mr. Gell And The Liberals—I

TOWARDS the end of last year Mr. C. W. M. Gell, for whose views I have all the respect, "examined" at length my criticism of the changes going on in the African National Congress and came to the conclusion that by taking up the attitude he attacked I had aligned myself with Swart. He insinuated, also, that, in effect, I had made myself the tool of people he calls the "tory-liberal's' inside the Liberal Party.

These are serious charges to make against any man. They are grave when made by an observer of Mr. Gell's standing against a man in my position. Weight is added to them by the fact that they have much in common with the views of a vocal minority in the African National Congress which takes very strong exception to my having joined the Liberal Party and has seen in this action a betrayal of the Congress ideals and accordingly regards me as a sell-out.

It became my duty, right at the time Mr. Gell made his charges against me, to deny and rebut his allegations. But to do this successfully meant that I had to make public information which would have strengthened the enemies of the ANC. I had no desire as I have none at the moment, to make things difficult for the African National Congress which is going through an extremely difficult period in its history. For this reason I decided to wait until after the December national conference of this body when I could be free to defend myself in a manner which could do harm to the smallest number of people possible. I risked being misunderstood in doing this and I was misunderstood. But in my public career I am guided by the ideal that the truth is an end in itself and that if, in its pursuit I have to be misunderstood or have to become unpopular, I will gladly risk being misunderstood or unpopular than do that which I consider in conflict with the truth as I see it. I say this by way of an apology to Mr. Gell for having taken so long to reply to his "examination" of my criticisms.

I have to make one other explanation. In his attacks on me Mr. Gell couples me with the Liberal Party and by implication holds me responsible for policies and developments in existence long before I joined the Liberal Party. My position becomes particularly difficult when it is remembered that some of these policies were criticised by me at the time

By
JORDAN K. NGUBANE

they were formulated and placed before the public or are still being criticised by me at present.

Beyond this I can only add that while this coupling might reflect Mr. Gell's assessment of my influence in the Liberal Party, there is the very real danger that he might be giving me more credit than I deserve. In view of the seriousness of the situation we are all trying to normalise, I think exaggerations which might only confuse an already complicated situation should be avoided.

Mr. Gell ends his first article by accusing me of inconsistency. He bases this on his interpretation of the views he believes I held in 1953-4 and the views which he believes I hold now. In 1953-4 the Liberal Party expressed "its sincere desire to co-operate with the A.N.C. Mr. Gell says the "tory-liberals" inside the Party, by backing this decision then, "paid lip-service to an alliance they had no real intention of trying to foster."

In 1953-4, he says, I was not with the "tory-liberals." In 1955 he finds that I have "come to something very near their position" and have expressed myself "in exactly the sort of terms most likely to confirm these tory-liberals in their paralysing antipathy to meeting and co-operating with organised African political opinion."

I am certain that here, either Mr. Gell has got his facts all mixed up or distorts them in a way to serve ends which I hesitate to ascribe to a political commentator of his integrity. This might explain why he has ignored points in my attitude in 1953-4; points which should have enabled him to see my views in "Contact" in wholly different light.

It will be remembered that during the late forties, when I ran a regular feature in the Johannesburg "Forum," one of my pleas was for what I called "agreement on objectives" between Black and White; I pleaded then for "bridges of accord" to facilitate such agreement; One of such bridges could take the form of a political organisation in which Black and White could learn to work together to realise the objectives on which they had agreed.

It must be understood, please, that in referring to the "Forum" I do not in any way whatsoever presume to claim direct or indirect paternity for the Liberal Party. I merely point out that when the Party came into being, I was already committed to the ideal of having a political organisation like it. For this reason, when the Liberal Association turned into the Liberal Party the position I took up was quite different from that taken up by the majority of leading personalities in the African National Congress. I saw in the formation of the Liberal Party a reciprocation by the White South African; a positive extension of the hand of friendship, in response to ours which we had stretched out to White South Africa from 1912.

Dr. Dadoo, presumably speaking for organised non European political opinion then, publicly condemned and dismissed the Liberal Party of virtually having no place in South Africa. I wrote, in this very column, publicly dissociating myself from Dadoo's stand and pointing out that in any case he had no authority to speak on behalf of all the non-European groups.

In subsequent writings in the public Press, which I have reason to believe Mr. Gell saw, I condemned the hostility of the African National Congress towards the Liberal Party, I pleaded, in article after article, with the African National Congress to evince a sense of realistic statesmanship and grasp the stretched hand of the Liberal Party because it meant that the solidly White front was cracking; intelligent people on the White side were realising that race, colour and blood were worthless bonds for uniting the peoples of the Union. All this is history.

These pleas did not make me notably popular. But they were respected as they have since been respected by a powerful wing of the African National Congress. I do not remember being publicly attacked—except by the Left—for these pleas. Nobody called me a sell-out for my criticisms of ANC policy; not even Mr. Gell saw anything wrong with them then.

(To be Continued)

BOOKS INSTEAD OF BOMBS

The Reverend Gabriel Setiloane is a young African Methodist Minister who has just completed a year of study in America. Last summer he attended a youth camp somewhere in the Middle West and told young Americans of the thirst for knowledge throughout the continent of Africa, and the problem which often faces students of getting the books they need.

Miss Janice Kubly is a high school student who was at the same youth camp and heard the talk given by Gabriel Setiloane. Fortunately Janice Kubly believes in actions rather than words. She got busy among her friends and has already collected 1500 books which she is listing. Moreover, the idea had legs and is running round fast. The result is that quite a movement is growing up among American students to further progress in Africa with gifts of BOOKS instead of BOMBS.

There are naturally a number of practical problems to be faced before this brilliant idea can bear fruit in many a South African home, but no difficulties will doubt people with a purpose in life. In this case they have enlisted the co-operation of Rev. A. W. Blaxall, chairman of the S.A. Fellowship of Reconciliation, who is working out with his members a plan to ensure that the RIGHT BOOKS reach the RIGHT PEOPLE.

Distin' Winter Pricelist of all Winter and Spring varieties of Bulbs, Flower and Vegetables Seeds. Free copy posted upon request to Distin's Seeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg.

S.A. Political News Briefs

OPPOSITION'S "NO-CONFIDENCE" IN GOVERNMENT

Moving a motion of no confidence in the Government in the House of Assembly the Leader of the Opposition, Mr. J. G. N. Strauss, said that the Prime Minister, Mr. J. G. Strydom, should pause before carrying out his intention to reopen the Constitutional struggle. This year might be a critical one both for the country and the Government.

He declared that the Government's actions were causing a deep cleavage between the races in South Africa and were removing all feeling of security. He said that the Senate Act would be tested in the courts, and he was barred by the rules of the House from discussing that legislation now. "We will leave it to await its fate in due course after the proper inquiry."

Geyer Warns Of Menace From India

Africa must offer a tempting prize as a colony for the overcrowded, half-starved millions of India, and for the ambition of its Prime Minister, Pandit Nehru, to become the leader of the world's Coloured peoples, said Dr. A. L. Geyer, former High Commissioner for the Union in London, in the Feather Market Hall.

Dr. Geyer was officially opening the seventh annual congress of Sabra (South African Bureau of Racial Affairs) in Port Elizabeth. He is a member of the Executive Committee. The theme of the congress is "The Asian and Africa."

"This continent," said Dr. Geyer, "in the main still undeveloped, densely populated only in comparatively small patches, and largely still ruled by colonial powers, must offer a vastly tempting prize for Indian imperialism, for the overcrowded, half-starved millions of that over-populated country, for the keen Indian traders and for Mr. Nehru's ambition to become the leader of the world's Coloured peoples."

'Ingrained Lie' In Soul Of South Africa

Reverend Father Raymond Raynes, Superior of the Anglican Community of the Resurrection in England, has said that ultimately Africa will be dominated by those who have freed themselves from the bondage of racial passion.

Father Raynes, who was preaching in St. Mary's Cathedral at Johannesburg recently, said that there was a deeply ingrained lie in the soul of South Africa—the lie that one race or group was essentially superior to the other. Until this lie was expelled from people's hearts, he said, they would live in society confused by fear, suspicion and self-interest, driven from day to day to barely disguised injustice. Chairman of the London Missionary Society, the Rev. Cecil Northcott, has said that the present attempt of the South African Government to create two orders of society—two nations within one country—is bound to lead to disaster ultimately.

OVERSEAS COMMENT ON SOUTH AFRICA

THE fond hope cherished by the U.N. Commission on racial situation in South Africa that Apartheid though the declared policy of the Government would seem to be slowed down by certain overriding considerations is dispelled by this move. (Eviction of African traders from Urban areas). Africans concerned are resisting but it would be idle to suppose that the Government would be stayed by it any more than during the last year when many Africans were pitchforked out of their residences, localities and towns, despite all the protests.

It is not only among peoples abroad but even among thinking whites in South Africa that there is increasing apprehension of the outcome of the policy of Apartheid. Racial bitterness that it engenders cannot but be to the eventual discomfiture of whites who are but a microscopic minority among the teeming millions of African. What Mr. Strijdom is doing to provoke and hasten a racial conflict determinedly oblivious to political developments elsewhere in Africa where Colonial Governments are finding it necessary to come to terms with Africans. It is a tragic development which states which have any influence with the South African Government can view without concern and it rests on them to counsel mending of ways before it is too late.

—'Hindustan Times', Jan 6.

* * *

Mr. Strydom persists in his efforts to remodel the constitution of Africa to suit his purpose. After increasing the strength of the High Court and the Senate to ensure their support to his policies, he is preparing to remove the coloured voters from the common roll.

The movement (United Party Opposition) with echoes of *satyagraha* suggests that some white people are alarmed by the racialist excesses of the Nationalist Party. If the European settlers in South-West Africa are for incorporation of the territory in the Union such a policy of the Government is no longer approved uncritically.

Though on the eve of the new session Mr. Strydom's position in Parliament is secure and strong, the same cannot be said of his position in the country.

—'Indian Express', Jan. 11.

STUDY

through The School of Accountancy will be your greatest investment towards success in a well-paid business career. Your enquiry

BRINGS

you a FREE 72-page book "The Direct Way to Success", with details of The School's Postal Courses, which include Accountancy, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Service, Building Societies, B Com Degree. The

SUCCESS

of thousands of men holding top executive positions in business originated in The School's successful methods of teaching, founded on 46 years of practical experience.

To The Chief Careers Adviser, The School of Accountancy, (P O. Box 4592), Z) Johannesburg Please send me without obligation, and post free, a copy of the 72-page book "THE DIRECT WAY TO SUCCESS," giving full details of The School's Postal Courses.

NAME ______

ADDRESS ______

46 Years Successful Educational Service.

The School of Accountancy

ACCOUNTANCY HOUSE, 134 FOX ST, BOX 4592 Z) JOHANNESBURG. Also at: Box ...8, Cape Town; Box 1263, Durban; Box 95, Ladysmith, Natal

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	3	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

News In Brief

Swami Nischalananda In Cape Town

Sri Swami Nischalananda of the Ramakrishna centre in Natal and thirteen of his colleagues launched their first Union-wide spiritual campaign under the auspices of the Ramakrishna Youth League on Sunday, 1st January, for the period to Sunday 22nd January 1956. Their centres of halt are East London, Port Elizabeth, Cape Town, Kimberley, Johannesburg, Roodepoort, Pretoria, Bethal, Newcastle, Ladysmith and back to Durban.

When passing through Cape Town, the United Hindu Association had organised mass gatherings during their three-day stay. The Swami lectured on Yoga assisted by Yoga demonstrations; this attracted hundreds of European Yoga enthusiasts. The lecture was impressive with many quotations from Hindu philosophy.

On Friday 6th Mr. B. D. Chavda, (chairman, United Hindu Association) presided at the Hindu Hall and Dr. Magan extended appreciations to the work done by the centre.

On Saturday 7th Mrs. Stainton (chairman, The Theosophical Society) presided at the City Hall (Banqueting Hall) Capetown, and Mr. A. B. Chavda extended words of appreciation to the attempt of awakening the Hindu culture and the precious work done by the Centre.

On Sunday 8th Mr. B. D. Chavda presided at the Rondebosch Town Hall and Dr. Magan moved a vote of thanks.

South Africa's Behaviour

The annoyance of the members of the Lok Sabha at the behaviour of South Africa resulted in the inclusion in the Indian Citizenship Bill, passed by the Lok Sabha, of a special provision relating to that Union as regards Commonwealth citizenship rights.

"It hurts me even to mention the name of South Africa," the Prime Minister said while intervening in the debate on the Bill and offered to have a special safeguard through an amendment.

A Government amendment to Clause 2, laying down the provision regarding South Africa, was accepted.

The Bill confers on a citizen of a Commonwealth country the status of a Commonwealth citizen in India provided the Government of India, by a notification, recognise the nationality law of that country. The amendment accepted lays down that in respect of the Union of South Africa no such notification should be issued by the Government without the approval of both Houses of Parliament. This provision does not apply to the other Commonwealth countries listed in the Bill.

Mr. Nehru said inclusion of the name of South Africa in the list of the Commonwealth countries mentioned in the Bill was a challenge to the Union to behave itself.

'Apartheid' In S. Africa—Nehru's Statement

The Prime Minister of India, Mr. Nehru, ruled out the possibility of India taking the question of apartheid in South Africa to the Security Council or to the World Court.

Mr. Gurupadaswamy asked in the Lok Sabha whether the Government would consider taking either of these courses in view of the failure of the U.N. General Assembly to carry forward the racial issue on the agenda for 1956. Mr. Nehru replied: "The Security Council is not a court of appeal from the General Assembly. In fact the latter is a bigger and wider body, much more appropriate than the Security Council. As to the International Court of Justice, any approach must be a joint approach. Approach by one party with the other refusing to appear before the court would not lead to any result.

Indian Interests In Portugal

New Delhi.—The Portuguese Government have now agreed to the Egyptian Government looking after Indian interests in Portugal and the Portuguese territories overseas through the Egyptian Legation at Lisbon and the Egyptian Embassy in New Delhi.

On termination of diplomatic relations between India and Portugal, the Government of India had agreed to the request of the Portuguese Government that their interests in India be looked after by the Brazilian Government through the Brazilian Embassy in New Delhi.

Best Indian Film Of The Year

The Central Committee of Awards set up by the Government of India to select the best films produced in the country for States Awards for 1954 has selected the Hindi film 'Mirza Ghalib" for the President's Gold Medal for the best feature film of the year.

For the President's Gold Medal for the best documentary of the year, the committee has selected "Spirit of Loom" produced by the Films Division of the Ministry of Information and Broadcasting.

Cuticura ANTISEPTIC OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

BONES WANTED

We Pay £7 PER TON F.O.R. your Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA, NATAL.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

Wit And Humour

An amateur boxer was coming round after being knocked out in the first round "So my opponent is champion now?" he asked.

"Not him," replied the second. "He's been beaten twice since he knocked you out."

—o—

A young woman was very nervous about riding a horse.

"I don't like the look of this horse's head," she told her instructor

"Don't worry," he replied, "you'll soon get over that"

—o—

It was a local school's end of term speech day On to the platform stepped a small boy and started to recite a well-known passage

"Friends, Romans, countrymen—lend me your ears," he began.

"That must be the Jones's boy," whispered one of the visiting mothers, feelingly. "They're always trying to borrow something"

—o—

Mother took Willie to his first concert The conductor was leading the orchestra and directing the Soprano soloist as well Willie was greatly interested

"Mother, why is that man shaking his stick at the lady?" he asked.

"Hush; he is not shaking his stick at her."

"Then what is she screaming for?"

—o—

"How many times must I tell you, Johnnie, that one must keep his eyes closed during prayer?"

"Yes, mamma, how do you know I don't?"

—o—

Irate mother (at dinner) "Mary, I wish you'd stop reaching for things. Haven't you a tongue?"

Mary, "yes, mother, but my arms are longer."

—o—

A farmer, visiting his son's College and wandering into the Chemistry class, saw some students experimenting.

"What are you trying to do?" he asked.

"We're endeavouring," replied one of the students, "to discover or invent a universal solvent"

"Whats that?"

"A liquid that will dissolve anything."

"Thats a great idea," replied the farmer. "What are you going to keep it in when you find it?"

—o—

"Did you give the penny to the monkey, dear?"

"Yes, mamma."

"And what did the monkey do with it?"

"He gave it to his father, who played the organ."

—o—

"I know you're a self-made man, George, but I don't happen to like the material you used

—o—

An Instructor was lecturing a new squad of recruits on the firing range

"This type of bullet," he said impressively, "will penetrate two feet of solid wood Remember to keep your heads down!"

—o—

An Irishman got a job as a diver. He was given a pick and was told he would have to use it on his job After having his diving suit properly adjusted he was lowered into the water. After a few minutes the men on top received the signal to haul Pat up.

"Whats up?" Pat was asked as his helmet was removed.

"I'm giving up this job," he said "I can't work wid a pick where I can't spit on me hands

—o—

Entering a little music shop in a London suburb, the violinist asked the Cockney assistant for an E-string.

The man nervously produced a box from behind the counter and said: "D'you mind pickin' one out for yourself, sir? I can 'ardly tell the e's from the she's.

"Good Companions"

Good shoes become, like old friends, a part of our daily lives. We cherish and treasure them. We choose Nugget to keep them glossy and glowing over the years. Since the century began, Nugget has been blended with special waxes (like rare Carnauba, from Brazil) to give good leather its daily care...That's why *your* shoes need Nugget. Yes, they need it *every* day.

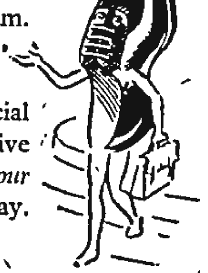

NUGGET IS AVAILABLE IN BLACK, MILITARY (EXTRA) TAN, LIGHT BROWN, DARK BROWN, [illegible] RED, OX BLOOD, TRANSPARENT.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag. Durban, Natal.

LATEST ARRIVALS OF RECORDS AND CALENDARS FOR 1956

Film Star Technicolour Calendars	2	9	each
National Leaders Calendars	2	3	"
Religious Calendars	2	3	"
Vivekanand Calendars	2	3	"
Ramakrishna Calendars	2	3	"

LATEST RECORDS

Lanka-Dahan	5	Records	38	9
Hari Darshan	3	"	23	3
Aurat	5	"	38	9
Baaz	5	"	38	9
Jadoo	5	"	38	9
Badal	2	"	15	6
Dost	3	"	23	3

Gujarati Film Song Books 9d. Each.
Nastick, Udan-Kotala, Jhamela, Rungila, Taxi Driver, Boot-Polish, Lanka-Dahan, Hari-Darshan, and Patita.

Record Packing 2/6 for Union and 7/6 for Rhodesia.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON
AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)
286 Grey Street,
Phone: 26070.
DURBAN.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland		6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
&
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

FOR ...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT ...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.
TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the

The finest Gift for this Year's Christmas Presentation you can give is a good Book on Indian Teachings

Just Arrived. Now On For Sale.

Bagavad Gita (The Song of God —Swami Prabhavananda 8/6
Bagavad Gita Sloka in English —Sir Radhakrishnan 14/9
How To Know God Patanjoli —Swami Prabhavananda 10/9
East And West In Religion —Sir Radhakrishnan 11/6
Religion Of The Good Life Zoroastrianism 11/6
My Gandhi (Who shook the world) —J. H. Holmes 14/6
Lectures From Colombo To Almora —Swami Vivekananda 14/0

Selections From Vivekananda Advita Ashrama 15/9
Hatha Yoga fully illustrated—Theos Bernard 25/-
Yoga And Health (fully Illustrated real Life Book) 18/6
Heaven Lives Within Us—Theos Bernard 23/6
ust Half A World Awa a Book of

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૩

તા. ૨૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.

છુટક નકલ પે. ૬

દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

રજકણ

માણસ બીજા કોઇને સુખી કરી શકતો નથી એવું માનવું એ ભ્રમ છે, પણ જો મારે સુખી થવું હોય તો મારા જીવનથી કોઇને દુઃખ ન પહોંચવું જોઇએ.

સેંકડો માણસો વાતનો સ્વીકાર કરે છે પણ આચારમાં મૂકી શકતા નથી, એજ જગતનું આશ્ચર્ય છે. એટલે જે વસ્તુ આપણે માનતા હોઇએ તે બીજા આચારમાં મૂકે છે કે નહિ તેની જ ચિંતા ન કરતાં હું મારા જીવનમાં કેટલું ઉતારી શકું છું તેની જ ચિંતા કરીએ.

—શ્રી મોરારજી દેશાઈ,

—o—

ઉપયોગથી નાણું નષ્ટ થાય છે. પણ જ્ઞાન અને પ્રેમ આપવાથી તથા બીજાને તેમાં ભાગ લેવા દેવાથી ગુણાકાર પામે છે. જો તમારી પાસે જ્ઞાન હોય તો તે આપો. એથી તમે ગરીબ નહિ બનો.

—એની બેસન્ટ.

—o—

મનુષ્ય ભલે તેટલાં યંત્રો બનાવે–યાંત્રિક માનવ બનાવે, પણ જગતમાં એવું ઘણું છે કે જે યંત્ર નહિ કરી શકે. કળા, સાહિત્ય અને તત્ત્વજ્ઞાન યંત્રો નહિ આપી શકે. માનવ હૃદયમાં છુપાયેલાં સુખનાં ઝરણાંને યંત્રો નહિ શોધી શકે. પ્રેમ અને મૈત્રી શું છે તે યંત્રો નહિ જાણે.

—બરટ્રાન્ડ રસેલ.

—o—

નશીબના કોઇ અકસ્માતથી માણસ થોડો વખત રાજ્ય કરી શકે...પણ પ્રેમના બળથી તે કાયમનુ રાજ્ય મેળવી શકે.

—લાઓત્સે.

—o—

સાચું જ્ઞાન હોય પરંતુ આ જ્ઞાન પ્રમાણે ચાલવા સંયમ ન હોય તો એવા માણસનું જ્ઞાન નિરર્થક છે. જ્ઞાન સંયમ વિના નિરુપયોગી બને છે.

સદાચારનો પ્રભાવ

જેમ જગતમાં સત્ત્વ, રજસ અને તમસ્ એ ત્રણ ગુણો ઓછાવત્તા પ્રમાણમાં વ્યાપેલાં છે, તેમ મનુષ્યોમાં મન, વાણી અને ક્રિયા એ ત્રણ સ્વાભાવિક રીતે રહેલાં છે. અને તેથી જ જ્ઞાન-ભક્તિ અને કર્મ એ ત્રણ માર્ગો અસ્તિત્વમાં આવેલા છે. દરેક મનુષ્ય પોતાની અભિરૂચિ પ્રમાણે એ ત્રણ માર્ગમાંથી એક માર્ગનો સ્વીકાર કરે છે, પણ ત્રણેય માર્ગનો એકી સાથે સ્વીકાર કરી શકતો નથી.

પણ મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં મન, વાણી અને ક્રિયા એ ત્રણનો એકી વખતે સમન્વય સાધી શકે છે. મનમાં જે વિચારે તે વાણીમાં પ્રગટ કરે, અને ક્રિયામાં ઉતારે, આ પ્રમાણે કરવાથી મન, વાણી અને કર્મ એ ત્રણની એક વાક્યતા કરી મનુષ્ય ત્રિવેણી સંગમમાં સ્નાન કરી પવિત્ર બને છે, અને માનવ સમાજમાં પારદર્શક કાચની માફક ઉભો રહે છે. આપણાં શાસ્ત્રોએ પણ સજ્જનનું લક્ષણ આપતાં કહ્યું છે કે, જેણે મન, વાણી અને ક્રિયાની એકરૂપતા સાધી છે તે સજ્જન.

આ દ્દષ્ટિથી જ શાસ્ત્રોએ કહ્યું છે કે "આચાર પ્રભવો ધર્મ": આચારમાંથી ધર્મ પ્રકટ થાય છે. આચાર: પ્રથમો ધર્મ: આચાર એ પ્રથમ ધર્મ છે. જે માણસ એક પ્રકારે બોલતો હોય અને બીજે પ્રકારે આચરતો હોય તો તે તેના ઉપર લોકો વિશ્વાસ રાખતા નથી. શાસ્ત્ર પણ કહે છે કે "આચાર હીનં ન પુનન્તિ વેદાઃ—' આચાર વિનાના મનુષ્યને વેદો પવિત્ર કરી શકતા નથી.

મનુષ્યમાં કેવળ શબ્દ જ્ઞાન હોય, અર્જુનની માફક પ્રજ્ઞાવાદ કર્યા કરતો હોય અને ક્રિયામાં વિરૂદ્ધ વર્તન હોય તો તેનાથી પ્રતિષ્ઠાનો અને આત્મ કલ્યાણનો નાશ થાય છે. પણ જે માણસવાણીમાં પોતાના વિચારો પ્રકટ કરે કે ના કરે પણ પોતાની ક્રિયા અણીશુદ્ધ રાખે તેનું જીવન ખરેખર કૃતાર્થ છે. "ય ક્રિયાવાન્ સ પંડિત: જે કર્મ કરે છે તે પંડિત છે. તેની ક્રિયાની અસર સમાજ ઉપર એટલી બધી થાય છે કે થોડા જ સમયમાં આપણને સારાં પરિણામો મળી શકે છે.

ઋષિઓ, સાધુઓ, મહાત્માઓ અને તત્ત્વચિંતકો હંમેશાં વગર બોલે પોતાની સત્ક્રિયા કર્યા કરે છે. અને તેજ જગતને માર્ગદર્શક બની જાય છે. "ગુરોર્મૌનિં વ્યાખ્યાનમ્" ગુરૂનું મૌન રહેવુંજ એજ તેમનું વ્યાખ્યાન છે. આ દ્દષ્ટિએ વિચારવા જેવું છે. ગુરૂ, શિષ્યને વાણી દ્વારા ઉપદેશ આપવા કરતાં પોતાના સદાચારથી જ ઉપદેશ આપે છે. અને આ ઉપદેશની અસર અદ્‌ભુત થાય છે. મહર્ષિ અરવિંદે આ હેતુથી જ કહેલું કે "જગતને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવાને બદલે દરેકે પોતાની જાતને સુધારવી." કે જેથી તેના સદાચારના વિદ્યુત પ્રભાવે આજુબાજુનું વાતાવરણ મંગલમય બની જાય. 'ઓટીમાંનો હારે અને મુઠીમાંનો જીતે' એ આપણી કહેવત પ્રમાણે "બોલે તે બેસે અને આચરે તે ચરે' આપણી શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં પણ અધ્યાપકો સદાચારનો મહિમા સ્વીકારે તો શિસ્ત પાલનનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત જ ન થાય' પૂજ્ય ગાંધીજીએ છેલ્લી ક્ષણ સુધી કહ્યું કે ભાષણો કરવાનો યુગ હવે નથી, આ તો કર્મનો યુગ છે.

—'જનકલ્યાણ-સદાચાર અંક'માંથી

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીઝાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29o Commissioner Street, JOHANNESBURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા છાપેલી નીનન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૯-૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦

પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી
રેશમી છાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨

Telephone : 20951 **177 Grey Street DURBAN.**

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૯૫૧ **૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.**

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.

સુદાનમાં સ્વતંત્રતા

આજે દુનીયાભરના શુભેચ્છકો સુદાનના લોકોને તેઓએ પ્રાપ્ત કરેલ એક સર્વોપરી સ્વતંત્ર દેશ તરીકે હસ્તી હાંસલ કર્યા બદલ સર્વ તરહની સફળતાની શુભેચ્છાઓથી નવાજશે. જે લોકોએ સુદાનની પ્રજાને તેણે પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિ બદલ જાહેર રીતે અભિનંદી છે તેમની સાથે નીચેના ત્રણ કારણોસર અમે જોડાઇએ છીએ.

દરેક પ્રજાસત્તાકવાદી કે જે આઝાદ છે અથવા તો જે પોતાને માટે આઝાદી વાંચ્છે છે તેને તેના સાથીદારોને આઝાદી પ્રાપ્ત કરતા જોઈ સ્વાભાવિક રીતે જ હર્ષ થાય છે અને તેમાંજ પ્રજાસત્તાકવાદની ખરી હીરતી સમાયેલી છે.

સ્વતંત્રતા દરેક કોમનો જન્મસિદ્ધ હકક છે અને તે કયારેય કેવળ એક માત્ર જાતિ કે જુથનો જન્મસિદ્ધ હકક તરીકે મર્યાદિત રહેલો નથી, પ્રજાસત્તાકવાદીઓના વિરોધીઓ ઇતિહાસની શરૂઆતથીજ ઉદ્‌ભવેલા છે પરંતુ તેઓની હસ્તીથી કયારેય કોઇ પણ માનવ સ્વાતંત્ર્યના હકકનો નાશ થયો જણાયો નથી. અને હવે આજે આપણા મિત્રોએ સુદાનમાં તેજ સત્યનું પ્રતિપાદન પુનઃ પોતાની રીતે પોતાના ભાવિને ઘડવા કાજે સ્વતંત્રતા હાંસલ કરીને કરેલું જોઇએ છીએ ત્યારે અત્યંત હર્ષ થાય છે.

શા માટે અમે હર્ષ વ્યકત કરીએ છીએ તેનું બીજું કારણ એ છે કે આફ્રિકાનો માટે એ એક સારી ઘટના છે કે એક વધુ બીન-ગોરી પ્રજા આઝાદી હાંસલ કરે છે. યુનીયનની વિરોધી ચળવળો ચાલતી હોવા છતાં પરિણામે આ ખંડપર સ્વતંત્ર પ્રદેશોનું ક્ષેત્ર વધતું જાય છે.

ગોરી પ્રજા આફ્રીકાના ઘણા દેશોમાં વસવાટ કરી રહી છે તેમાંની કેટલીક જેવી કે દ. આ. અને રોડેશીયાની પ્રજાએ કાયમી વસવાટ સ્થાપી દીધો છે. જયારે બીજી જગ્યાઓએ તેઓ પ્રમાણમાં જુજ છે. જયાં તેઓએ કાયમી વસવાટ સ્થાપી દીધો છે ત્યાં તેઓએ સરકારો સ્થાપી છે જે બધાના ભલા માટે નહિ પણ તેઓના પોતાનાજ ભલા માટે કામ કરે છે—અને જે બીન-ગોરી પ્રજા વચ્ચે તેઓ વસે છે તેના હિતોની વિરોધી છે પરિણામે ગોરી અને બીન-ગોરી પ્રજા વચ્ચે આફ્રિકાની અંદર નહિ પણ બહારના દેશોમાં પણ ઘણી અથડામણ ઉપસ્થિત થઇ છે.

રોડેશીયનોએ હવે શાણા થઇને સમજવા માંડયું છે કે આફ્રીકનોને હંમેશ માટે ગટરમાં ગોંધી રાખવાની તેઓની આશા બર આવશે નહિ—કે જે પ્રમાણે—યુનીયનની ગોરી સર્વોપરિતા આજે માની રહી છે. મધ્ય આફ્રીકામાં તેઓ સમજયા છે અને તે પણ યોગ્ય રીતે જ કે કોમીવાદના કાયદાના આફ્રીકામાં બે જ નિવેડા છે કયાં તો ગોરી પ્રજાની આ ખંડમાંથી હસ્તી મટી જશે અથવા તો સમાન ભાગીદારીના મુકાબલે જીવન ઘડવું પડશે.

રોડેશીયનોએ ભાગીદારીનો માર્ગ સ્વિકાર્યો છે જો કે તે પણ હજી સમાનતાના ધોરણે બરાબર નથી દેશની ધારાસભાઓમાં નાનકડી ગોરી લઘુમતિ હદ ઉપરાંતની બહુમતિઓને અંકુશમાં રાખવા ઉપરાંત કોઇ જાતની સમાનતા કે ન્યાયનાં ધોરણોને ઇન્સાફ આપી શકે નહિ.

ન-ગોરી પ્રજાની દષ્ટિ એ ભાગીદારીની નીતિ જે અત્યાર સુધીમાં જણાઇ છે તે ગોરી હકુમતના પાયાને સદ્ધર બનાવતી ભાસે છે.

જયારે અન્ય દુનીયાની કાળી પ્રજાઓ આઝાદી જીતતી ચાલી છે—ત્યારે હવે ગોરી લઘુમતિ માટે પુરવાર કરવાનું રહે છે કે કાળી પ્રજાને પુરેપુરી ભાગીદારીમાં સ્વિકારવાની નવી યોજના એ એક દાવપેચ નથી કે જયાં બીન-ગોરો સદા ઉતરતા દરજ્જાનો જ ભાગીદાર હોય.

સુદાનની સ્વતંત્રતાથી રોડેશીયાની ગોરી પ્રજાની આંખો ઉઘડી છે અને તેને લાગે છે કે સમાન ભાગીદારીનાં બીડેલા દ્વારોને છડેચોક ઉઘાડવાની જરૂરીયાત ઉપસ્થિત થઇ છે.

સુદાનમાં થયેલા પરિવર્તનથી અમને હર્ષ થાય છે તેનું બીજું કારણ એ છે કે સ્વતંત્રતાની પ્રાપ્તીથી એક જાતનું આશાદાયી વાતાવારણ ઉપસ્થિત થયું છે જોકે દ. આ.માં તેનાથી વિરોધી ચક્રો ગતિમાન થયાં છે. આ દેશમાં ગોરી સર્વોપરિતાને ભોગે કાળી પ્રજાને માટે આઝાદીનાં પ્રત્યેક દ્વાર બીડી દેવામાં આવે છે. ગોરી પ્રજાની દષ્ટિએ યુનીયનમાં ભાગીદારીની કલ્પના એક શાપરૂપ છે. કોઇ પણ સેવા ભાવી ગોરો ભાગીદારીને પ્રોત્સાહન આપવા જેટલી હીંમત બતાવે તો બેલાશક ગોરી પ્રજાની બહુમતિમાં બદનામીને પાત્ર ઠરે છે.

દ. આ.ની લીબરલ પાર્ટી ભાગીદારીની યોજના રજુ કરવામાં જે હીંમત ધરાવે છે તેને ગણનાપાત્ર ગોરા નેતાઓ પોતાના પગ પર કુહાડો મારવા જેવું ગણે છે તેમાં જે થોડા ગોરા પુરૂષો અને સ્ત્રીઓ રસ લઇ રહેલા છે તેમને તેમના સમાજ તરફથી સ્વપક્ષ છોડનાર દેશદ્રોહીની ઉપર અપાય છે. જો કે એ એક સત્ય વસ્તુ છે કે આ પાર્ટીને અન્ય બીન ગોરી સંસ્થાઓને શીરે જે નિર્દયતા ભર્યો જુલમ ગુજર્યો છે તે હજી સુધી તેમને સહેવો પડયો નથી. દ. આફ્રિકાને ઓળખતા પ્રત્યેક કાળા અથવા ધોળા લીબરલને જરાય શંકા નથી કે જેવી રીતે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ ઉપર જે ક્રુરતાભર્યો જુલમ રંગભેદના પ્રણેતાઓ એ ગુજાર્યો હતો તેવોજ તેઓને વ્યાજબી લાગશે ત્યારે ગુજાર્યે રાખશે.

કાળી પ્રજાને માટે દ. આફ્રીકાના પ્રધાનમંત્રીના વારંવાર ધોળી પ્રજાના સંગઠનના પોકારો ખાસ ધ્યાન ખેંચે તેવા છે. સુદાનનો છુટકારો એ આ સંગઠનને અસ્તિત્વમાં આવવા દેવામાં એક મોટા અંતરાય રૂપ છે. આટલા માટેજ અમે અમારો હર્ષ વ્યકત કરીએ છીએ કે સુદાન હવે આઝાદ થયું છે.

બીજી દષ્ટિએ જોતાં સુદાનની જનતાએ જે હીંમત બતાવી છે તે દ. આ.ના પીડિતોને માટે એક પ્રેરણા દાયી અને ઉત્સાહીત કરતું દષ્ટાંત છે. આઝાદી મેળવવાનો પંથ ઘણો કાંટાળો છે. કોઇ પણ પ્રજા સંપુર્ણ ભોગ આપવા માટે તઇયાર હોય તોજ તે ધારેલા આદર્શને પહોંચી શકશે. સુદાનની જનતાએ આજે આવા કપરા ભોગો આપીને તેના ફળરૂપે આઝાદી હાંસલ કરી છે. જો દ. આ.ની કાળી પ્રજાઓ આવા ભોગ આપવા માટે કટિબદ્ધ થશે તોજ નજીકના ભાવિમાં આઝાદી તેમને વરશે તેમાં શંકાને સ્થાન છે જ નહિ.

નોંધ

શ્રી મણીલાલ ગાંધીની માંદગી

ગયા અઠવાડીયે જણાવ્યા મુજબ શ્રી મણીલાલ ગાંધી હજી હોસ્પીટલમાં જ છે ડોકટરોના છેલ્લા અભિપ્રાય પ્રમાણે ગયા અઠવાડિયા કરતાં આ અઠવાડિયે થોડો સુધારો નોંધપાત્ર છે પણ હજી એક અઠવાડિયું તેઓની સ્થિતિ ભયમુક્ત ગણી શકાય તેમ નથી. તેઓ સ્પષ્ટ બોલી શકતા નથી કે પ્રવાહી ખોરાક સિવાય વધુ લઇ શકતા નથી. હેડકી અટકી ગઇ છે તેમજ માણસોને ઓળખી અને સાંભળી શકે છે. તેઓને હાલ સેનેટોરીયમમાંથી મેકોર્ડ હોસ્પીટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા છે કે જે અમેરીકન મીશન તરફથી ચાલી રહી છે. ડોકટરો અને નર્સો તેમજ મિત્રોની કાળજી ભરી સારવાર તેઓ પામી રહ્યા છીએ. હજી મુલાકાતીઓને મળવાને ડોકટરોએ રજા નથી આપી.

આ પત્રનું સંચાલન શ્રી મણીલાલ ગાંધીની ગેર હાજરીમાં મિત્રો પ્રેમ ભર્યો સાથ આપી કરી રહ્યા છે. તે સર્વેનો અમે આભાર માનીએ છીએ. અને ભવિષ્યમાં પણ અમને સાથ મળતો રહે એમ ઇચ્છીએ છીએ.

લોહીનું દબાણ (બ્લડ પ્રેશર)

આ યંત્રયુગના જમાનામાં માનવ-જીવન ખુબજ ધમાલિયું થઇ ગયું છે. સાથે સાથે આહાર-વિહાર અને રહેણી-કહેણીમાં ખુબજ પરિવર્તન થઇ ગયેલું જોવામાં આવે છે. શારીરિક શ્રમ તરફ ઉદાસિનતા સેવાય છે અને બેઠકિયું વૈભવ-વિલાસવાળું જીવન સુખી જીવન ગણાય છે. આવા કારણને લીધે હાલમાં જ્યાં ત્યાં ખાસ કરીને શહેરી જીવનમાં બ્લડ પ્રેસરનો રોગ ઘેરઘેર ઓછાવત્તા પ્રમાણમાં માલમ પડે છે. આ રોગના મુખ્ય કારણો શા શા હોઇ શકે તે શોધી કાઢી સૂચવાયેલા માર્ગે જીવન વ્યતીત કરવાથી એ રોગના ભોગ થતા અવશ્ય બચી શકાશે.—તંત્રી ઇ. ઓ.

લોહીના દબાણના રોગીઓએ નીચેની દશ સૂચનાઓ લક્ષમાં લેવા જેવી છે એથી રોગ વધશે નહિ ને આરોગ્ય સંચવાશે.

૧. બ્લડપ્રેશર (લોહીનું દબાણ) એ કોઇ રોગ નથી એ ધ્યાનમાં રાખો. પ્રકૃતિ બગડવાનું એ એક લક્ષણ છે.

૨. પ્રાણાયામ કરો, રોજ ખુલ્લી હવામાં બેસીને બહારની તાજી હવા અંદર ભરો અને અંદરની વિષાક્ત (ઝેરી) હવાને બહાર કાઢો હૃદય અને રક્તવાહિનીઓ ઉપર રક્ત દાબ્ અવલંબે છે. એ જોતાં પ્રાણાયામ રક્તના દોષોને દુર કરનાર હોઇ, આચરવા યોગ્ય છે.

૩. નિયમિત પણ કાળજીપૂર્વક વ્યાયામ કરો. ઇન્દ્રિયો રૂપી યંત્ર ઉપર વ્યાયામની અસર સ્પષ્ટ છે જ. સર્વ ભાગોમાંથી સમ પ્રમાણમાં રક્તનું અભિસરણ (ફરવું) થાય એ માટે વ્યાયામ ઇષ્ટ છે.

૪. માનસિક અને શારીરિક બોજો દુર કરો. આ રોગ બહુધા મન અને શરીર ઉપર પડતા વધુ પડતા બોજાથી જ થાય છે. બે કલાક માનસિક કાર્ય કર્યા બાદ પાંચ મિનિટ સુધી સંપૂર્ણ વિશ્રાંતિ લેવાનું રાખો આ વખતે હાથ પગ તાણીને લાંબા કરવા નહિતર ઓરડીમાં ને ઓરડીમાં જ ૧૦ પગલા ચાલો શારીરિક શ્રમ પછી પણ વચમાં થોડો આરામ લેવાનું રાખો ખાસ કરીને જમ્યા પછી તો થોડીવાર વિશ્રાંતિ લેવી જ જોઇએ રાતે ઓછામાં ઓછી ચાર કલાક વિશ્રાંતિ લેવી યોગ્ય છે.

૫. નિયમિત મળ વિસર્જન કરો. મળના અવરોધથી લોહીમાં ઝેરી દ્રવ્યો ફરતા થઇ જાય છે. એટલે રક્તદાબ વધે છે. દિવસમાં કમમાં કમ બે વાર ઝાડે ફરવા જાઓ અને છવાર પિશાબ કરવા જાઓ. થોડો પરસેવો રોજ આવવોજ જોઇએ.

૬. શરીરને અમલ પ્રતિયોગિતા આલ્કે લાઇન રાખો. ખટાશ થશે તો રક્ત દાબ વધશે. રોજ તાજાં ફળ, ભાજી તથા દુધ વાપરવાથી અમલતા ઓછી થાય છે. અને અલ્કતા વધે છે.

૭ જમવાની અનેક વાનીઓમાંથી માંસ દુર કરો કોલેસ્ટરોલ નામના એક જાતના ચીકણા પદાર્થનો થર રક્તવાહિનીઓમાં જામે છે અને તેથી કરી રક્તદાબ વધે છે. માંસમાં આ કોલેસ્ટરોલ મોટા પ્રમાણમાં હોય છે માટે માંસ છોડી દુધ, ચીઝ (પનીર) અને સંપુર્ણ વનસ્પતિ આહાર લેવો

૮. લસણ ખાવાનું રાખો લસણમાં જે ઔષધિ દ્રવ્યો રહેલાં છે. તે રક્ત દાબ ઓછો કરવામાં મદદ કરે છે. માટે ચટણી, દાળ, શાક વગેરેમાં લસણ વાપરો.

૯. માનસિક ત્રાસ ટાળો રાગ, દ્વેષ, મત્સર, ચીંતા—આ બધાં રક્ત દાબ વધારે છે. માટે આનંદી સ્વભાવ રાખો.

૧૦. સર્વ વાતમાં સમયોગ સાચવો.

—"આરોગ્ય માટે અનુભવ સિદ્ધ માર્ગમાંથી."

ભારતમાં રૂસી મહેમાનોની રમુજ

૧. સામ્યવાદી પક્ષના મંત્રી શ્રી ક્રુશ્ચેવે એક ચાર વર્ષના બાળકને તે મોટો થાય ત્યારે શું થવા માંગે છે એમ પુછતાં બાળક શરમનો માર્યો જવાબ આપી શક્યો નહિ ક્રુશ્ચેવે તેને રશિયન બાળકની ટ્રામ કંડકટર થવાની વાત કરી હતી

૨. ઉટાકામંડમાં રૂસી વડા પ્રધાન શ્રી બુલ્ગેનીને તેમના સાથી શ્રી ક્રુશ્ચેવને એક બાજુ પર ખેંચીને કહ્યું હતું કે આપણે થોડો વધુ સમય અહીં રહીએ તો કેમ? શ્રી ક્રુશ્ચેવે જણાવ્યું હતું કે ઉટાકામંડના કુદરતી સૌંદર્યે અમને ખુબ આકર્ષ્યાં છે.

૩. કોઇમ્બતુરમાં એક સમારંભમાં હીંદીમાં ભાષણ કરનાર લોકોથી હીંદી બરાબર ન સમજાતાં દુભાષિયાએ સંસ્કૃતમાં ભાષણ કર્યું હતું.

૪. કોઇમ્બતુરમાં રૂસી મહેમાનોના આગમન પ્રસંગે એક ઉત્સાહી હોટેલ માલિકે "લેનિનગ્રાડ લાડુ" "સ્ટાલિનગ્રાડ ચટણી" અને "મોસ્કોના મસાલા વડા" વેચી ધમધોકાર ધંધો ચલાવ્યો હતો

૫. બેંગલોરના વિમાની મથકે એક બાળક વિમાનની અંદર જઇ વિમાન જોવા માટે રડતો હતો. સત્તાવાર અધિકારીએ તેને અંદર લઇ જઇ બધું બતાવ્યું. છોકરો તો હર્ષઘેલો બની ગયો હતો.

૬. માર્શલ બુલ્ગાનીને રૂદ્રપુર ખાતે તરાઇ ભવનનું ઉદ્દઘાટન કર્યું ત્યારે ત્યારે રેશમી દોરી ૨૦ તોલાની બે હજાર રૂપિયાની કીમતની કાતર વડે કાપી હતી. તે તેમને ભેટ તરીકે આપવામાં આવી.

૭. રાજભવનમાં રૂસી મહેમાનોને ખાણા બાદ રૂપેરી વરખવાળું, સુગંધી સોપારીવાળું બનારસી પાનનું બીડું આપવામાં આવ્યું હતું. શ્રી ક્રુશ્ચેવે પાન ચાવતાં ચાવતાં એની લહેજત માણતાં કહ્યું "અરે! આ તો બહુ સ્વાદિષ્ટ લાગે છે, અને મોઢું લાલ બનાવી દે છે. અમે સ્વદેશ જઇને પણ એની મઝા માણતા રહીશું."

૮. બ્રિટિશ પાર્લામેન્ટના વડા પ્રધાન શ્રી એન્થની ઇડને રૂસી મહેમાનોને આવતા એપ્રીલ માસમાં લંડન આવવા આમંત્રણ આપ્યું છે.

૯ ભારત જેવા પુરાતન દેશમાં શ્રીરંગીઓનું સંસ્થાનરાજ ચાલુ રહે એમાં ઔચિત્યપણું નથી એવા ઉદ્ગાર મદ્રાસમાં શ્રી બુલ્ગનીને કાઢ્યા હતા.

૧૦. ભારતમાં રૂસી નેતાઓના થયેલા સત્કારથી અમેરિકાના અખબારો ચિંતામાન બની ગયા છે.

ભારતનો આદર્શ

પ્રાપ્ત થયેલી આઝાદીને અમારે કાયમ રાખવી છે. એ કારણે આક્રમણનો સામનો પણ અમારે કરવો પડશે, તો પણ શાંતિ અને સમજુતીના આદર્શો અમારી સામે જ રહેવાના. તિરસ્કાર અગર ભયનાં માર્યાં અમે એ નહિ ભુલી જઇએ. આજ અમારી પરદેશ નીતિનો આધાર અને આદર્શ છે. એમાં તો નથી અમે વાસ્તવિકતા સામે આંખો મીંચી કે નથી અમે માનવ-સ્વાતંત્ર્યના કોઇ પણ મુકાદા સામે પડકાર ફેંકવાનાં. પણ સ્વાતંત્ર્ય પર જોખમ હોય, ન્યાયનું ગળું દુબાવવામાં આવતું હોય ત્યારે અમે તટસ્થ રહી શકીએ નહિ અને રહી શકીશું પણ નહિ.

★

પ્રગતિમય જીવન

જીંદગી એક અદ્ભુત સમસ્યા છે. રમત છે, સહાસ છે. આપણે જીંદગીની સમસ્યાઓ ક્વચિત જ ઉકેલી શકીએ છીએ, અને એક સમસ્યા ઉકેલીએ તે પહેલાં તો તેને સ્થાને બીજી અનેક સમસ્યા ખડી થાય છે જીંદગીની સમસ્યાનો કોઇ અચળ ઉકેલ છે નહિ, કેમ કે તે એક નિત્ય વિકસતી, નિત્ય પલટાતી ચીજ છે; અને પ્રત્યેક સ્થાયી ઉકેલ તેના ભુતકાળને જ લાગુ પડી શકે. આવતી કાલ હંમેશાં નવી હોય છે. પણ જીંદગીની સમસ્યાઓ ઉકેલે યા ન ઉકેલે, આપણે તો જીંદગીની રમત જીંદાદિલીથી ખેલી શકીએ છીએ. જીંદગીનું અજબ સાહસ દિલેરીથી ખેલી શકીએ છીએ. જીંદગીમાં જેમ બુરાઇ અને યાતના છે, તેમ તેમાં સૌંદર્ય, સત્ય અને નૈસર્ગિક રસમણીયતા પણ છે.

—પંડીત નેહરૂ.

ગૃહિણી માટે

ફ્રૂટ સોલ્ટના ઢોકળાં

એક રતલ ચણાનો લોટ લો અંદર ૫ રતલ ઘઉંનો રવો અથવા ઘઉંનો લોટ મોઇને (તેલથી) મેળવો ત્યાર બાદ જોઇતાં આદુ મરચાં મીઠું હળદ હીંગ અને અજમો નાખી દોઢેક કપ ખાટું દહીં અને જોઇતા કોકરવરણા પાણીથી આથો નાખો ત્યારબાદ ઢોકળાં મૂકવાની થાળીમાં એક ચમચી ફ્રુટ સોલ્ટ નાખી ઉપર પ્રમાણે બાંધેલો લોટ નાખો બન્ને ભેળવી ઉપર લીલા ધાણા તથા ગમે તો તેલ છાંટો. થાળીને દરેક વખતે તેલ ચોપડીને જ વાપરવી જેથી તઇયાર થયેલાં ઢોકળાં જલદી ઉખડી આવે.

પહેલાં એક થાળી બનાવીને જોવું ફ્રૂટ સોલ્ટ વધારે ઓછું થાળીના પ્રમાણમાં નાખવું. નાની થાળી હોય તો એક ચમચી બસ છે.

ઢોકળાં તઇયાર થાય પછી રાઇ લીલાં મરચાંથી વધારવાં લસણ ભાવે તો લસણ પણ વધારમાં નાખી શકાય. પીરસતી વખતે લીલા કોપરાનું ખમણ ઉપર ભભરાવવું, સુરતનાં ખમણ જેવાં લાગશે.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના શિરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

પરચુરણ

—પુના નજીક આવેલી હીંદુસ્તાન એન્ટિબાયોટીક્સ લીમીટેડે તઇયાર કરેલ પેનિસિલીન, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અને બ્રીટન ખાતે તઇયાર થતા પેનિસિલીન જેવુંજ હોવાનું એ દેશોમાં કરાયેલી ચકાસણી પરથી જણાયું છે.

—હિરાકુંડના બંધમાંથી લેવાએલી નહેરોના પાણીના મદદથી ૪૫ લાખ મણ વધું અનાજ ઉગાડી શકાયું છે.

ભારત પ્રજાસત્તાકદિન

(ઉમિયાશંકર જોખાકર જોહાનીસબર્ગ.)

૨૬મી જાન્યુઆરી એ ભારતનો પ્રજાસત્તાકદિન છે. ૧૯૫૦ના જાન્યુઆરીની ૨૬મી તારીખે ભારતે સાર્વભૌમ પ્રજાસત્તાક તરીકે જાહેર કર્યું છે. જો કે આથી બ્રિટીશ તાજ સાથેના આપણા સંબંધોનો સારથી અંત આવ્યો છે પરંતુ બ્રિટન અને બીજા દેશોનો જે રાષ્ટ્રસમુહ (કોમનવેલ્થ) રચાયો છે તેમાંથી ભારત મુક્ત થયું નથી. આની પાછળ ભારતની વિશ્વ શાંતિની દૃષ્ટિ રહેલી છે.

ભારત પ્રજાસત્તાક થયાંને ૭ વર્ષ પૂરાં થયાં છે. એ ૭ વરસ દરમિયાન ભારતે ઠીક ઠીક સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે. કોઈ પણ દેશ સ્વતંત્ર થાય ત્યારે તેનું સર્વ પ્રથમ કર્તવ્ય સ્વતંત્રતાને સલામત રાખવાનું હોય, એ માટે રાષ્ટ્રીય સંગઠન, સંરક્ષણના સાધનો, અરાજક તત્ત્વોનું દમન વગેરે કરવાં જોઈએ. આ દિશામાં ભારતે સારી પ્રગતિ કરી છે. આપણું લશ્કરી બળ વધ્યું છે. નૌકા અને હવાઈ કાફલો ઠીક ઠીક રચાયો છે. નાના હથિયારોના કારખાનાં દેશમાં ઉભા થયા છે. વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગશાળાઓ પણ વધી રહી છે. બસો વર્ષની ગુલામી દરમ્યાન ભારતની પ્રજા ચૂસાઈ ગઈ હતી. વિદેશી રાજસત્તા હેઠળ રાષ્ટ્રનો આર્થીક વિકાસ સધાયો ન હતો. આપણા નેતાઓના ધ્યાન બહાર આ વસ્તુ કદી રહી ન હતી પંચવર્ષીય યોજના એ ભારતનો મહાન પુરૂષાર્થ છે. પંચવર્ષીય યોજના દ્વારા ભારતે જુદાં જુદાં ક્ષેત્રો જેવા કે ખેતી, સીંચાઈ, વિદ્યુતબાળ લોખંડ અને સીમેન્ટના ઉદ્યોગો, રાસાયણિક ખાતરો, રેલ્વે, સુતરાઉ બનાવટો, કૃષિયંત્રો, વાહન વ્યવહાર, વહાણવટું, રસ્તા, શિક્ષણ, આરોગ્ય, ગ્રામવિકાસ યોજના—વગેરેમાં ઘણી સારી પ્રગતિ કરી છે. અનાજની બાબતમાં ભારત સ્વાવલંબી બન્યું છે. અનાજની માપબંધી અને જીવનની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ ઉપરથી માપબંધી ઉઠાવી લેવામાં આવી છે. માનવીની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો—અન્ન-વસ્ત્ર અને આશ્રય—તરફ ભારત સ્વાવલંબી બન્યું છે. અનાજની માપબધી અને જીવનની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ ઉપરથી માપબંધી ઉઠાવી લેવામાં આવી છે. માનવીની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો—અન્ન-વસ્ત્ર અને આશ્રય—તરફ ભારત સરકારે પ્રથમ ધ્યાન આપ્યું છે. ભારતના કરોડો માણસો જમીન વિહોણા અને બેકાર છે, ગરીબાઈનો પાર નથી. આ બધા પ્રશ્નો ઉકેલવામાં ભારતના નેતાઓ કટિબદ્ધ થઈ કામ કરી રહ્યા છે. ગુજરાત—પંજાબ—વગેરે સ્થળોએ ભાખરા નાંગલ, કાકડાપાર વગેરે નહેરો બાંધી હજારો એકર જમીનને પાણી પુરૂં પાડવાની યોજના અમલમાં આવી રહી છે. એજ રીતે ઔદ્યોગિક વિકાસમાં પણ ભારતે ઘણી સારી પ્રગતિ કરી છે.

ગાંધીજીના પટ્ટશિષ્ય આચાર્ય વિનોબા ભાવે ભારત ભરમાં ભૂદાન-યજ્ઞ-સંપત્તિયજ્ઞ-શ્રમયજ્ઞ દ્વારા ભારતની આમજનતાની વિષમતા દુર કરવા અને દરિદ્રનારાયણોની સેવા કરવા ભારતમાં ઘુમી રહ્યા છે. જનતાએ તેમને ઘણો સાથ આપ્યો છે. સાથે સાથે જયપ્રકાશ નારાયણ—જેવા દેશભક્તો રાજકીય ક્ષેત્રમાંથી સંન્યાસ લઈ આજીવન સેવાના ક્ષેત્રમાં જીવન અર્પણ કરી દેશ સેવા કરી રહ્યા છે. ગુજરાતમાં પણ રવિશંકર મહારાજ, ભૂદાનયજ્ઞની પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે. તેમની સાથે પૂ. બાપુજીના પ્રાણપ્યારા અને મૂક સેવક સ્વ. મહાદેવભાઈના સુપુત્ર શ્રી નારાયણ દેસાઈ, 'ભુમિપુત્ર' પાક્ષિક દ્વારા ભૂદાનયજ્ઞની પ્રવૃત્તિ જનતાને સમજાવી રહ્યા છે.

ભારતમાંના કેટલાક રાજ્યોએ જમીનદારી નાબુદ કરવાના પગલાં લીધા છે અને ખેડુતોને હકો આપ્યા છે.

પાકીસ્તાન સાથેના સંબંધો, કાશ્મીરની સમસ્યા આપણી કસોટી કરનારી છે. સ્વાતંત્ર્ય મળ્યા પછી રાજ્યોની પુનર્રચનાનો પ્રશ્ન ઉગ્ર બનતો રહ્યો છે. રાજ્યસીમાપંચનો ચુકાદો આવી ગયો છે. ભારતના ૨૯ રાજ્યોને બદલે ૧૬ રાજ્યો કરવા પંચે ભલામણ કરી છે. પંચનીજ ભલામણ ભારત સરકાર મંજુર રાખશે એવો સંભવ છે. આ સિવાય અંગ્રેજોના ગયા પછી ભારતમાં ફ્રાંસ અને પોર્ટુગાલના નાનકડાં થાણાંઓ આ ધરતી ઉપર હતા. તેમાંથી ફ્રાંસની હકુમત હેઠળના ચાર થાણાંઓ ભારત સાથે જોડાઈ ગયા છે. પરંતુ પોર્ટુગલ આ થાણાઓમાંથી હઠી જવા ઇન્કાર કરે છે. ગોવાની પ્રજા તે માટે મુક્તિ જંગ ખેલી રહી છે. આપણા વડા પ્રધાન શાંતિથી એ પ્રદેશો મુક્ત કર્યા વિના જંપવાના નથી એ ચોક્કસ છે.

ભારતની નીતિ અહીંસા, શાંતિ અને તટસ્થતા જાળવવાની છે આપણા વડા પ્રધાન અમેરિકાના પ્રવાસે અને તાજેતરમાં રશિયાના પ્રવાસે જઈ આવ્યા. રશિયાની પ્રજાએ આપણા લાડીલા અને દેશભક્ત નેતાને અપૂર્વ સ્વાગત કરી નવાજ્યા. પંડિત નેહરૂ રશિયન પ્રજાના પ્રેમ પુષ્પોના ઢગલામાં હપઘેલા બની ગયા. સાથે સાથે પંડિત નેહરૂએ રશિયાના વડા પ્રધાન માર્શલ બુલ્ગાનીન અને સામ્યવાદી પક્ષના મંત્રી શ્રી ક્રુશ્ચેવને ભારતની સંસ્કૃતિના દર્શન કરવા આમંત્રણ આપ્યું. ગયા ડીસેમ્બર માસમાં તેઓ ભારતની મુલાકાતે આવ્યા અને ભારતના વિવિધ સ્થળોની મુલાકાત લીધી. ભારતની પ્રજાએ પણ એ બંને નેતાનું ભાવભીનું સ્વાગત કર્યું. ભારત અને રશિયા સાથે મૈત્રી અને સહકાર થયા. આ સિવાય બ્રહ્મદેશ મલાયા ઇન્ડોનેશીયા જાપાન વગેરે દેશો સાથે પણ સારી મૈત્રી થઈ છે. મિત્ર દેશો ભારતની જુદી જુદી જરૂરીયાતો પુરી પાડવા સહૃદય સંમત થયા છે. સાઉદી અરબના રાજા, ડો. હાટા, નેપાળના મહારાજા, બર્માના વડા પ્રધાન વગેરે પ્રતિષ્ઠિત પુરૂષોએ ભારતની મુલાકાત લીધી છે અને ભારતની સંસ્કૃતિ અને સિદ્ધાંત તથા રાષ્ટ્રનેતાઓના મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે.

ભારતની નીતિ શાંતિ-પ્રેમ અને શુભેચ્છાની છે. એ અન્યનું રાજ્ય પડાવી લેવા ઇચ્છતું નથી. એ કોઈને દુશ્મન ગણતું નથી.

ભારત પ્રજાસત્તાક બન્યુ તો ખરૂં પણ સાથે ભારતે અનેક રાષ્ટ્રભક્તો અને રાષ્ટ્રસેવકો ગુમાવ્યા છે. સૌથી પ્રથમ ભારતને ગુલામીની જંજીરોમાંથી મુક્ત કરનાર, શાંતિ-અહીંસા અને પ્રેમના પાઠો ભણાવનાર આપણા રાષ્ટ્રપિતા ભારતે ગુમાવ્યા છે. જે સંજોગોમાં એમનું મૃત્યુ થયું તે આપણને શરમજનક છે. લાંછનરૂપ છે. એમના જતાં દેશ પર અંધકાર છવાઈ ગયો હતો પણ તેઓ મહાજ્યોત જેવા હતા એટલે એ જ્યોતમાંથી ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદ, પંડિત નેહરૂ, સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણ વગેરે અનેક દીવાઓ પ્રગટ્યા છે અને આપણા ભારતને અજવાળી રહ્યા છે. સાથે સાથે રાષ્ટ્રના મહાન સેવક, સુકાની અને ચાણક્ય સમાવીર વલ્લભભાઈ સરદારને પણ ભારતે ગુમાવ્યા છે. ખરેખર એમની ખોટ કદી પૂરાય તેમ નથી. તેમણે ભારતના અનેક નાના મોટા દેશી રાજ્યોનું એકમ કરી ભારત સાથે જોડી દઈ ભારતના વિકાસને રૂંધતા પ્રશ્નને અટકાવ્યો છે.

આ રીતે ભારત પ્રજાસત્તાક બન્યા પછી ભારતે રાજકીય, ઔદ્યોગિક, સામાજીક તેમજ પરદેશમાં ઘણી સારી સિદ્ધિઓ મેળવી છે. બીજી પંચવર્ષીય યોજના શરૂ થઈ છે. સ્વતંત્ર ભારતનું નવસર્જન શરૂ થયું છે. ફકત મુક્તિ એજ સિદ્ધિ નથી પણ એ તો સિદ્ધિનું સાધન છે એનું ભારતને ભાન થયું છે. પૂજ્ય બાપુજીએ આપણને માટીમાંથી માનવી બનાવ્યા છે. તેમણે આપણને ગુલામીના ખાડામાંથી બહાર કાઢ્યા છે. સેંકડો વર્ષોની મૂર્છા વળી છે. અને આપણે આપણને ઓળખતા થયા છીએ છતાં હજી આપણે પૂજ્ય બાપુજીને અને તેમના સિદ્ધાંતોને પુરેપુરા સમજી શક્યા નથી. હજી તેમની વાણી અને કર્તવ્ય આપણાં જીવનમાં ઉતરતાં નથી. હજી આપણામાં જોઈએ તેવો રાષ્ટ્રભાવ નથી. હજી આપણામાંથી સ્વાર્થ અને ભોગ ભોગવવાનો એકલપેટો દુર્ગુણ ગયો નથી. આપણે જે કામ કરીએ છીએ તે આપણા રાષ્ટ્ર માટે કરીએ છીએ, એમાં સારાએ દેશની પ્રતિષ્ઠા સમાયેલી છે એવું ભાન હજી આપણને થયું નથી. રાષ્ટ્રભક્તિ એ ઇશ્વર ભક્તિજ છે.

ભારતની ભવ્ય ભાવના જોઈને લોહી ખરડાયેલી તલવારો મ્યાન થવા લાગી છે. એટમ બોમ્બ અને હાઈડ્રોજન બોમ્બની શક્તિ કરતાં અહીંસાની શક્તિ વધુ છે તે જીનીવામાં ભરાયેલી વૈજ્ઞાનિકોની પરિષદમાં સાબીત થઈ ચૂક્યું છે. વિશ્વભરમાં પૂ. બાપુજીના સિદ્ધાંતોનો પ્રકાશ ફેલાયો છે. અને હજી ફેલાશે. એ ભારતની મહાસિદ્ધિ છે. આપણા રાષ્ટ્ર તપસ્વી શ્રી જવાહરલાલ આપણને એ મહાસિદ્ધિઓનો આસ્વાદ ચખાડવા આખા વિશ્વ ઘુમી રહ્યા છે. આત્માની ઉન્નતિ અને ભારતના કલ્યાણ માટે અઘોર તપ કરનાર અને ભારતની ઝેરવેરની કોમી ભાવનાનો અંત લાવવા જેમણે પોતાના દેહનું પણ બલિદાન આપ્યું. એ મહાત્માના આપણે વારસદાર છીએ એ વાત ભારત પ્રજાસત્તાકદિને તેમજ ૩૦મી જાન્યુઆરી—બાપુ નિર્વાણ દિને—આપણે ભૂલવી ન જોઈએ. ભારત પ્રજાસત્તાક દિન પછી પાંચમે દિવસેજ પુજ્ય બાપુજીના બલિદાનનો દિવસ આવે છે તે પણ સહેતુક છે. ભારતની આઝાદી ટકાવી રાખવામાં અને ભારતનો સર્વાંગી વિકાસ સાધવામાં તથા રામરાજ્યની રચના કરવામાં ભારતીય જનોના બલિદાનની જરૂર છે એમ આપણને નથી લાગતું? પ્રજાસત્તાક ભારત જીંદાબાદ.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેડાસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બજારમાં તથા સોસાયટીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ.

Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.

બાળા સાહેબની હવેલી,

Navsari, Bombay, India.

શાંતિ કેમ નથી?

લેખક : છોટુભાઇ પટેલ : ગુરૂકુલ સુપા

ઘરમાં, ગામમાં, ન્યાતમાં, સમાજમાં, દેશમાં અને દુનીયામાં, જ્યાં નજર નાંખો ત્યાં અશાંતિ જ દેખાય છે. એનાં ઘણાં કારણો છે, પરંતુ મુખ્ય કારણ મનુષ્યમાં માનવતાનો અભાવ છે. માણસોમાં જો આજે સાચી માણસાઇ આવી જાય તો આખા જગતમાં સર્વત્ર શાંતિ ફેલાઈ જાય.

સમાજમાં દૃષ્ટિ કરીએ તો દ્વેષ, વેર, ઝેર, સ્વાર્થ, લોભ, ક્રોધ, મોહ અને ગર્વ વગેરે દુર્ગુણો અધિક પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. માણસને બીજાની નીંદા કરવામાં, અન્યને હેરાન કરવામાં અને તેના દોષે જોવામાં બહુ રસ પડે છે. બીજાના રાઇ જેવડા દોષ પહાડ જેવા લાગે છે, અને પોતાના દોષને સદ્‌ગુણ માને છે. પરંતુ આખા દિવસમાં એક વખત પણ પોતાના કાર્યોનું અવલોકન કરો અને સમજણ પૂર્વક તટસ્થતાથી જુઓ તો જણાય કે આખા દિવસમાં જે જે કામો કર્યાં છે તેમાં ખોટાં કેટલાં છે? માણસ જ્યાં સુધી અંતર્મુખ થઇ પોતાની જાતને જોતો નથી ત્યાં સુધી તેને પોતાનું સાચું ભાન થતું નથી.

આપણે જીવનમાં પૈસાને પરમેશ્વર માન્યો છે. પૈસો પાપ અને પ્રપંચ કરાવે છે. એથી સ્વાર્થી થવાય છે. માનવતા ભૂલાય છે ને પશુતા આવે છે. અન્યના હિતનો જરા પણ વિચાર થતો નથી. જેમાં તેમાં અનીતિ અને પ્રપંચ નજરે પડે છે. ભગવાન જેવી વસ્તુ જ આપણે ભુલી ગયા છીએ. ધર્મ પણ મંદિરમાં દર્શન કરવા અને કપાળમાં ટીલું તાણવા જેટલો જ રહ્યો છે. કોઇને કોઇની કંઇ પડીજ નથી. "વર મરો કે કન્યા મરો પણ ગોરનું તરભાણું ભરો." એ સ્વાર્થી નીતિથી વ્યવહાર ચાલે છે. ભલે બીજા ભૂખે મરે, નગ્ન ફરે; પણ આપણે તો મોજમઝા કરો, મોટરોમાં ફરો અને આનંદ કરો. આ માનસ આવી ગયું છે. નિત્યના વ્યવહારમાં નીતિ જળવાતી નથી. હ્રદયમાં કાળાશ એટલી બધી આવી ગઇ છે કે જાણે ઇશ્વરનું સ્થાન જ રહ્યું નથી એમ કહેવાનું મન થઇ જાય છે. કેમકે પ્રભુ તો નિર્મળ હ્રદયમાં જ રહે છે.

મનુષ્ય બહિર્મુખ બહુ થઈ ગયો છે. સંસાર સુખ તરફ એની દોટ વધી રહી છે. ધર્મ અને નીતિથી એ પાછો ભાગે છે. એના મનને વિલાસ, વિકાર અને પાપ, પ્રપંચ બહુ ગમે છે. અને તેથી આપણે અધોગતિના માર્ગે વેગથી જઇ રહ્યા છીએ. માટે જરા જાગૃત થાઓ. આપણો દરરોજનો વ્યવહાર તપાસો. દિવસમાં એક વખત રાત્રે સૂતી વખતે આત્મઅવલોકન કરવાની ટેવ પાડો. મનને શ્વાનની માફક અમતેમ રખડતું અટકાવો. દોષોને પકડો. પુનઃ ન થાય તેવો નિશ્ચય કરો, ભ્રાતૃભાવ કેળવો, "હું અને મારી વહુ એમાં આવ્યા સૌ" એવી સ્વાર્થવૃત્તિ તજો. મોકળા મનના અને વિશાળ હૃદયના થાઓ. અન્યના સુખદુઃખમાં ભાગીદાર થવાથી જ શાંતિ અને સુખ અનુભવાય છે એમ માનો.

આપણી અંદર અંતર્યામી પ્રભુ રહે છે. એ પ્રેમ, સત્ય, ન્યાય, દયા અને શક્તિનું સ્વરૂપ છે. તેના ઉપર પ્રેમ અને અચળ શ્રદ્ધા રાખો એ આપણા શ્વાસોચ્છ્વાસ કરતાં પણ પાસે છે અને હંમેશાં સુમાર્ગે ચાલવાની પ્રેરણા આપ્યા કરે છે. એના કલ્યાણકર અવાજને ઓળખો. જ્યારે આપણે કંઇ ખોટું કામ કરવા કે પાપને માર્ગે જવા પ્રયત્ન કરીએ છીએ, ત્યારે તો તે આપણને જરૂર રોકે છે. એ મંગળકારી નાદને સમજો એ સઘળું જુએ છે અને જાણે છે એમ સમજીને ચાલો એને અવગણના નહિ કરો તો શાંતિ અનુભવાશે. બાકી શાંતિ બહાર નથી, શાંતિ વાતોમાં નથી, શાંતિ સ્વચ્છંદતામાં નથી, શાંતિ પાપ, પ્રપંચ અને પૈસામાં નથી, શાંતિ કાળાં ધોળાં અને ઉંધાં ચત્તા કરવામાં નથી, શાંતિ લાડી, વાડી અને મહેલ મોટરમાં નથી; પરંતુ શાંતિ તો સદાચારમાં, ચારિત્ર્યમાં ત્યાગમાં, સેવાભાવમાં, સદ્વ્યવહારમાં, સૌ સાથે પ્રેમથી બંધુભાવે વર્તવામાં અને અન્યના દુઃખે દુઃખી અને સુખે સુખી થવામાં રહેલી છે. એમાં જ સાચી માણસાઇ છે. એવા પ્રકારનું મનુષ્યત્વ પ્રાપ્ત થશે એટલે અશાંતિ દુર થશે. પોતાનો જ સ્વાર્થ સાધવાનો જીવનનો ઉદ્દેશ હોય તો એમાં માનવતા શી? પોતાના ભલાનો ભાવ તો ગધેડામાં પણ હોય છે. —"પ્રતાપ"

સંત વિનોબાજીની દિવ્યવાણી

(૧) ઇશ્વર અને આપણે એકજ ચેતનરૂપ છીએ. આપણે ઇશ્વરના એક અંશ માત્ર છીએ અને પ્રભુ એ ચૈતન્યનું પૂર્ણરૂપ છે એટલે ચૈતન્ય તો એકજ છે. જે પ્રભુની શકિત છે તેજ આપણી છે. એટલે પ્રભુ પાસે એ શકિત માગવામાં અને મેળવવામાં પરતંત્રતા નથી.

(૨) પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે ઇશ્વરની મદદ માગવામાં કઇ આસ્તિકતા છે? એ તો અક્કલ વગરની વાત છે. પુરૂષાર્થ–હીનતા છે. ખેતરમાં કણસલું નહિ આવ્યું તો કરો પ્રભુની પ્રાર્થના–માંગો ઇશ્વરની મદદ. આ બધા પ્રશ્નોનો ઉકેલ કરવા પ્રભુએ આપણને શકિત આપી નથી. સકામ ભાવનાથી બહારના કાર્યો કરવામાં પ્રભુની મદદ માગવામાં શોભા નથી.

(૩) શારીરિક શ્રમને દુઃખ માની લીધું છે એ મારી સમજમાં નથી આવતું. જે આનંદ અને સુખનું સાધન છે તેને દુઃખ ગણવામાં આવ્યું છે.

(૪) માતાની સેવા કરનાર બાળક આખી દુનીયાની સેવા કરે છે એવી મારી ધારણા છે.

(૫) બ્રાહ્મણનો અર્થ છે ત્યાગ અને સાહસની સાક્ષાત્ મૂર્તી. બ્રાહ્મણ એટલે મૃત્યુ પછી જીવનનો આનંદ માણવા જીવનની આહુતિ આપનાર.

(૬) જેમ મા પોતાના બાળકને ઉંચકવા માટે નીચી નમે છે તેમ આપણે નીચા વળવું જોઇએ અને નીચેના માણસને ઉપર લાવવો જોઇએ ત્યારેજ વિષમતા દુર થશે અને ત્યારેજ સાચું સ્વરાજ આવશે.

(૭) કોઇ ધર્મને કોઇ ધર્મ સાથે વિરોધ નથી. જો વિરોધ હોય તો તે અધર્મ છે. અધર્મનો વિરોધ કરવામાં બધા એક થવા જોઇએ.

(૮) એક અજમાયશ છે. પ્રભુએ મનુષ્યની પરીક્ષા કરવા માટે આ દુનીયામાં તેને મોકલ્યો છે. ભગવાન ધનવાનોને ધન આપીને તેની અજમાયશ કરે છે કે તે તેના ધનનો ઉપયોગ કેવો કરે છે, તે ગરીબોને મદદ કરે છે કે નહિ તે જુએ છે. અને ગરીબોને ગરીબ રાખીને તેની કસોટી કરે છે કે તે ગરીબાઇમાં હીંમત હારે છે કે નહિ તે જુએ છે.

(૯) નીંદા કરવામાં કોઇને ફાયદો થતો નથી. જે નીંદા કરે છે તેનું મોં ખરાબ થાય છે અને જેની નીંદા કરવામાં આવે છે તેની તો કોઇ ઉન્નતિ થતીજ નથી.

(૧૦) ઉંચો આદર્શ નજર સમક્ષ રાખવો અને એને માટે સંયમી જીવન જીવવું એને હું બ્રહ્મચર્ય કહું છું.

જોડણી કોશ મોટો

ગુજરાતી ટુ ગુજરાતી ડીકસનરી.

કીમત પા. ૧–૨–૬.

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

		per lb.
No. 1.	Oily Toordhall	1/3
"	Chana dhall ...	11d.
Pure	Chanaflour ...	1/-
"	Urad Flour ...	1/7
	Urad Dhall ...	1/3
	Moong Dhall	1/1
	Whole Moong	6d.
	Whole Urad ..	6d.
	Special Peadhall	10d.
	Ordinary Peadhall	7d.
	Egyptian Rice	10d.
	Whole Bk. Masoor	7d.
	Masoor Dhall Red	1/-
	Tamarind (Amli)	3/3

	per lb.
F/Grade Loose Tea ...	4/3
Severdhani Sopari	7/-
S.B. Nuts No 2.	2/6
Jeera	2/-
Variari (Soomph)	2/-
Mustard Seeds	2/-
Methi Seeds	1/3
Whole Dhana	1/3
Jaggory (Gor)	1/3
Pure Chillie Powder ...	3/-
Pure Haldi Powder ...	2/-
Cocoanuts (Fresh Watery) 47/6 per bag of 75	

ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ભારતનું ગૌરવ

લેખક: પં. શ્રીપાદ દા. સાતવળેકર

આ સમયે પં. જવાહરલાલ નેહરૂ વિશ્વશાંતિ માટે બહુજ મોટું કાર્ય કરી રહ્યા છે. એ કાર્યથી ભારતનું સન્માન વિશ્વમાં થવા લાગ્યું છે. રશીયાના પ્રેસીડન્ટ અને અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ એ બંને એકજ જગ્યાએ મળીને વિચાર કરે એ કંઇ સામાન્ય વાત નથી. બંનેના વિચારોમાં એટલું અંતર છે કે જે પૂર્વ અને પશ્ચિમના જેવું લાગે છે. છતાં પણ બંને એક જગ્યાએ મળ્યા અને વિશ્વશાંતિ માટે યોજનાઓ તઇયાર કરી એ એક બહુ જ મોટું કામ થયું.

પં. નેહરૂ રશિયામાં ગયા અને એમની સાથે વાતચીત કરીને ત્યાંનો લોખંડી પડદો હતો તેને દુર કરવામાં સમર્થ બન્યા છે એ કંઇ જેવું તેવું નથી. પંડિત નેહરૂજ આવું કાર્ય કરવાને સમર્થ છે. એ આપણું ભાગ્ય છે કે એના જેવો કર્ણધાર આપણને મળ્યો છે.

વિશ્વમાં શાંતિ થાય અને આજે મોટા રાજ્યની જે સંપત્તિ અણુશક્તિના યોગ્ય બનાવવામાં વેડફાઇ રહી છે તે સંપત્તિ પ્રજાની ઉન્નતિના કાર્યમાં વપરાય તો પ્રજાની કેટલી ઉન્નતિ થઇ શકે એ પંડિત નેહરૂએ પોતાની દિવ્ય દૃષ્ટિ વડે જોયું છે.

પંડિત નેહરૂજી એટલું મોટું કાર્ય કરી રહ્યા છે કે એમની સાથે આપણા ભારતજનોનું પણ જે કંઇ કાર્ય છે તે ભારતીઓએ કરવું જોઇએ. અને જે કાર્ય પંડિત નેહરૂ કરી રહ્યા છે, એની બીજી બાજુની તઇયારી પણ કરવી જોઇએ. એ બીજી બાજુ તે આધ્યાત્મિક તઇયારીની બાજુ છે. સાથે સાથે એ આધ્યાત્મિક બાજુની પણ એ તઇયારી થઇ જાય તો સ્થાયી વિશ્વશાંતિ કાયમ રહેવામાં સંદેહનું કારણ રહેશે નહિ.

આપણા પ્રાચીન ઋષિમુનિઓ વિશ્વશાંતિ માટે સતત મંથનો કરતા હતા. ચારે વેદ, ૧૧ ઉપનિષદો, શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા, રામાયણ, મહાભારત, મનુસ્મૃતિ, આ આપણા ધર્મ ગ્રંથો અધ્યાત્મ જ્ઞાનના ગ્રંથો છે. વિશ્વશાંતિ માટે આધ્યાત્મ જ્ઞાનથી કેવી રીતે તઇયારી કરવી એ એમાંથી સિદ્ધ થઇ શકે છે. આજે એનું અધ્યયન અલોપ થયું છે એ ભારે શોકની વાત છે. રશિયા મહાભારતનો રશિયન ભાષામાં અનુવાદ કરીને પોતાની પ્રજાને આપી રહ્યું છે. રશિયન પ્રજા મહાભારત વાંચશે. ભારતની મધ્યસ્થ સરકારે અરેબિક-ભાષામાં મહાભારત છાપવા માટે ૬૦ હજાર રૂપીયા આપ્યા છે. હવે અરેબિક જાણનારા મહાભારત જાણી શકશે પરંતુ ભારતની પ્રચલિત ભાષાઓમાં મહાભારત નથી. ઇંગ્લીશ, જર્મન, અને ફ્રેન્ચ ભાષાઓમાં મહાભારતનો અનુવાદ ૫૦ વર્ષ પૂર્વે જ છપાઇ ચૂકયો હતો પરંતુ આપણા ભારત વર્ષમાં ભારતીય ભાષામાં સંપૂર્ણ મહાભારત કયાંય મળી શકતું નથી. આ સમયે કોઇ પણ એક ભાષામાં સંપુર્ણ મહાભારતનો અનુવાદ છાપવા માટે દોઢ લાખ રૂપીયાનો ખર્ચ થાય છે. એ કાર્ય માટે આપણી સરકાર અને ધર્મપ્રેમી ધનિક લોકો એમાં મદદ કરશે તો એ કાર્ય જરૂર થઇ શકે એવું છે.

ભારતમાં એવી પાઠશાળા હોવી જોઇએ કે જ્યાં આપણાં ગીતા, ઉપનિષદ, મહાભારત વિગેરે ગ્રંથોનું પરિપૂર્ણ અધ્યયન થઇ શકે. અત્યાર સુધી કયાય આવી રીતનાં અધ્યયનનો અવકાશ મળી શકતો નથી. એથી પાઠશાળાઓ તો હોવી જ જોઇએ કે જ્યાં આ ગ્રંથોનું અધ્યયન થઇ શકે અને સાથે સાથે પારસીનું અવસ્થા, ખ્રિસ્તીઓનું બાયબલ, મુસલમાનોનું કુરાન અને જૈન, બૌદ્ધના પવિત્ર ગ્રંથોનું પણ અધ્યયન થવું જોઇએ. એક ધર્મવાળા બીજા ધર્મવાળાની નીંદા કરી રહ્યા છે અને જ્યાં સુધી આ પ્રમાણે નીંદા કરવાનું બંધ ન થશે ત્યાં સુધી પરસ્પર દ્વેષ ઓછો થવાનો નથી. આ પરસ્પરનો દ્વેષ નાબુદ કરવા માટે સર્વ ધર્મના ગ્રંથોનું એવીજ જગ્યાએ આવી રીતે અધ્યયન થવું જોઇએ.

આજે એક હીંદુ ધર્મજ એવો છે કે જે સર્વ ધર્મનો સમભાવ માને છે. ભારતના સર્વે ધર્મ પોતાના ધર્મને માનનીય અને બીજાના ધર્મને ત્યાજ્ય માને છે. એથી કરીને સર્વ ધર્મનું સારી રીતે અધ્યયન કરીને સાચા જ્ઞાની પ્રચારકો તઇયાર કરવા જોઇએ જે સર્વ ધર્મના સમભાવનો પ્રચાર કરી શકે. સરકારે એમ કરવું જોઇએ પરંતુ એ સરકાર કરતી નથી એ ભારે ખેદનો વિષય છે. મોડું વહેલું એમ કરવું જ પડશે.

જ્યાં સુધી અધ્યાત્મ દૃષ્ટિની સર્વની સમાનતા લોકોના મનમાં સ્થિર ન થાય ત્યાં સુધી કોઇને કોઇ રીતે ધર્મ ધર્મીતરોના ઝઘડા કાયમ રહેશે એથી આપણે અધ્યાત્મ જ્ઞાનનો પ્રચાર કરનારા પ્રચારકો તઇયાર કરવા જોઇએ એટલું જ નહિ પણ એવા પ્રચારકો જગતના સર્વ રાષ્ટ્રોમાં મોકલાવવા જોઇએ અને ત્યાં તેઓ અધ્યાત્મ જ્ઞાનની એકતાનો પ્રચાર કરે એ જ વિશ્વ શાંતિનો સાચો ઉપાય છે.

અમે અહીં સ્વાધ્યાય મંડળમાં યોગ મહાવિદ્યાલય ખોલીને યોગ શાસ્ત્રના વર્ગ શરૂ કર્યા છે અને વેદ મહાવિદ્યાલય ખોલીને અમે સર્વ ધર્મનું શિક્ષણ આપીને પ્રચારકો તઇયાર કરવાનું કાર્ય પણ શરૂ કર્યું છે. અમને આનંદ થાય છે કે અમારાં એ બંને વિદ્યાલયો સારી રીતે ચાલી રહ્યાં છે. પાંચ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ રાખવામાં આવેલ છે. અને અમે બી. એ અને એમ. એ થયેલા વિદ્યાર્થીઓને જ અહીં લઇએ છીએ. અમારી શકિત નાની છે છતાં પણ અમે એ કાર્ય શરૂ કર્યું છે અને અમદાવાદના અને મુંબઇના ટ્રસ્ટ ફંડોમાંથી અમારા વિદ્યાર્થીઓને સ્કોલરશીપ પણ મળી રહી છે. એ વિષયમાં અમે વધુ હવે પછી લખીશું. જો સરકાર અને ધનિક લોકો આ કાર્યમાં મદદ કરશે તો અમે પાંચ વર્ષમાં સારા પ્રચારકો વિશ્વ શાંતિનું કાર્ય કરવા માટે અમે તઇયાર કરી શકીશું એવી અમારી અભિલાષા છે. પરમેશ્વર કરે અને એ સિદ્ધ થઇ જાય.—"પ્રતાપ"

જાપાની પ્રજાની સંસ્કૃતિ

(ગતાંકથી ચાલુ)

દેશાભિમાન

જાપાની લોકોને પોતાના દેશ માટે ખુબ અભિમાન અને ગૌરવ હોય છે. પોતાનાજ દેશમાં બનેલી વસ્તુઓ વાપરવાનો તેઓ આગ્રહ રાખે છે. પછી તે ગમે તેવી હોય અથવા ગમે તેટલી મોંઘી હોય. બીજા દેશની વસ્તુ ગમે તેટલી સસ્તી અને સારી હોય છતાં તે વસ્તુ તેઓ કદિ વાપરતા જ નથી. તેઓ પોતાના દેશને વફાદાર રહે છે. પોતાના દેશની ખોટી વાત તેઓ બોલતા નથી તેમજ સાંભળતા નથી. પોતાના દેશ માટે પોતાનું સર્વસ્વ હોમવા તેઓ સદા તઇયાર રહે છે. જાપાનની આજે જે પ્રગતિ છે તેના મુખ્ય કારણોમાં તેના રાષ્ટ્રીય ધર્મનો, વ્યવહારિક જીવનનો અને દેશાભિમાનનો ફાળો અગ્ર ભાગે ગણાય.

આપણા રાષ્ટ્રનો પાયો સત્ય અને અહીંસાદિ સદ્ગુણો ઉપર ચણાયેલો છે. પરંતુ હજી સુધી આપણામાં જોઇએ તેટલા સદ્ગુણો ઉતર્યા નથી. આપણે ત્યાં સત્ય તો ખુબજ કિંમતિ થઇ પડયું છે. હીંસાનો તો હિસાબ જ રહેતો નથી. અપ્રમાણિકતા, ચોરી, દગો, ઇર્ષા, નીંદા, ઉડાવપણુ વગેરે ખુબજ ફાલ્યા ફુલ્યા છે.

આપણે સૌ ભારતવાસીઓ, આપણા શાસ્ત્રોમાં ઉપદેશેલા સત્યંવદ–ધર્મચર–અહીંસા પરમો ધર્મ: વગેરે સૂત્રો આપણા જીવન વ્યવહારમાં ઉતારીએ અને સાચા ધર્મના સ્વરૂપને ઓળખી આપણા દેશની ઉન્નતિ અને કીર્તીને ઉજ્જવળ બનાવીએ એટલી જ પ્રાર્થના.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ જાન્યુ-ફેબ્રુ	હીંદુ ૨૦૧૨ પૌષ-મહા	મુસલમાન ૧૩૭૫ હીજરી જ.ઉ.આખર	પારસી ૧૩૨૫ અપરદાદ શહેરેવર	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક્ર	૨૦	સુદ ૭	૬	૨૧	૫–૧૪	૭–૦૦	પંચક ઉતર્યા
શની	૨૧	,, ૮	૭	૨૨	૫–૧૫	૬–૫૯	
રવી	૨૨	,, ૯	૮	૨૩	૫–૧૫	૬–૫૯	
સોમ	૨૩	,, ૧૦	૯	૨૪	૫–૧૬	૬–૫૮	પુત્રદા એકાદશી શૈવમાર્ગી
મંગળ	૨૪	,, ૧૨	૧૦	૨૫	૫–૧૬	૬–૫૮	(સુભાષચંદ્રનો જન્મદિન ૧૮૯૭)
બુધ	૨૫.	,, ૧૩	૧૧	૨૬	૫–૧૭	૬–૫૭	
ગુરૂ	૨૬	,, ૧૪	૧૨	૨૭	૫–૧૭	૬–૫૭	ભારત પ્રજા સત્તાક દિન
શુક્ર	૨૭	,, ૧૫	૧૩	૨૮	૫–૧૮	૬–૫૬	અંબામાતાનો જન્મ દિન
શની	૨૮	વદ ૧	૧૪	૨૯	૫–૧૮	૬–૫૬	
રવી	૨૯	,, ૨	૧૫	૩૦	૫–૧૯	૬–૫૫	
સોમ	૩૦	,, ૩	૧૬	૧	૫–૧૯	૬–૫૫	સંકટ ચોથ
મંગળ	૩૧	,, ૪	૧૭	૨	૫–૨૦	૬–૫૪	
બુધ	૧	,, ૫	૧૮	૩	૫–૨૦	૬ ૫૪	
ગુરૂ	૨	,, ૬	૧૯	૪	૫–૨૧	૬–૫૩	

અમારી નવી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પૂર્વકથા: વંશપરંપરાગત ઉતરી આવેલી ખાનદાનીના પ્રતીક સમા ધર્મપરાયણ ને મૃદુ સ્વભાવના હરિવલ્લભ ને કૈલાસબાને માધવી નામની એકની એક પુત્રી છે. કોઠેક વર્ષ પહેલાં અશોક નામનો પુત્ર ગુમાવ્યો છે ને તે પછી માધવી ઉપર જ જીવનની સર્વ આશાઓ કેન્દ્રિત થઇ છે. માધવી માતાપિતાના વારસાને દીપાવનારી મુગ્ધ કન્યા છે, તરલિકા એની નિકટની મિત્ર છે. કોલેજમાં સૌનું ધ્યાન ખેંચતો ને પોતાના જીવન વિષે રહસ્ય ઉભુ કરતો કમલનયન નામનો વિદ્યાર્થી છે. એ કવિ, નટ, દિગ્દર્શક છે, મસ્તીથી જીવે છે. કોલેજના સમારંભ માટે કમલેશે એક ગીતનાટિકા લખી છે, કોઇ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે માધવીનો કંઠ મીઠો છે, એ તેને નાયકવૃંદમાં રહેવાનું આમંત્રણ આપે છે, આ પરિચયથી એની સુતેલી લાગણીઓ જાગૃત થઇ જાય છે ને મનથી મુંઝાતી એ ઘેર આવે છે, માતા પિતા એના વેવિશાળની વાત કરતા હોય છે ને એ પહોંચે છે, માધવીને અસ્વસ્થ જોઇ તેઓ ચીંતાતુર બને છે, માધવી મુંઝવણ છુપાવી શકતી નથી, બીજે દિવસે એવી જ માનસીક સ્થિતિમાં તે કોલેજમાં જાય છે. મીરાંનું એક ભજન એ ગાય છે ને કમલેશ પણ તેના ઉપર મુગ્ધ બને છે. સૌને લાગે છે કે બંને પ્રેમમાં ખેંચાયાં છે. માતાપિતા એના વેવિશાળ ની ચીંતામાં આગળ વધ્યાં છે. માધવી પ્રસન્ન મુંઝવણ અનુભવતી ઘેર આવી છે. હવે એ મનના ભાવો દબાવે છે. આ બાજુ માધવીનું ગીત સાંભળ્યા પછી કમલેશ પોતાની નાટિકા નહિ ભજવવાનું નક્કી કરે છે. એમાંથી લાગણીનો સંઘર્ષ પેદા થાય છે. માધવી હીંમત ભેર પ્રેમને માર્ગે આગળ ધપે છે. કમલેશનું રચેલું નાટક વાંચી માધવીની મુગ્ધતા માં વધારો થાય છે. કુમાર તરફથી નૈનીતાલ આવવાનું આમંત્રણ મળે છે. કુટુંબનાં સ્નેહી ઉપેન્દ્ર ને મનોરમા પાસેથી એક બ્રાહ્મણ-કન્યા, ને ખ્રિસ્તી યુવકના પ્રેમકિસ્સાની કથા જાણતા હરિવલ્લભના માનસિક પ્રવાહો નો માધવીને વિશેષ પરિચય થાય છે...... હવે આગળ વાંચો.

પ્રકરણ પાંચમું

(ગતાંકથી ચાલુ)

માધવી એ રાત શાંતિમાં પસાર કરી શકી નહિ. હરિવલ્લભ ની પણ લગભગ એજ સ્થિતિ થઇ. કમલેશના જીવને પણ તે વખતે જંપ નહોતો અને હળવી વાતો કરીને ગયેલાં ઉપેન્દ્ર ને મનોરમા પણ પોતાને ઘેર મોડી રાત સુધી પેલી બ્રાહ્મણ-કન્યા ને ખ્રિસ્તી યુવકના પ્રેમ અને લગ્નની ચર્ચા કરતાં હતાં.

માધવીના મન સમક્ષ સવારથી રાત સુધીના પ્રસંગોની એક ચિત્રકથા રચાતી હતી. એ ઉલ્લાસભેર કોલેજ માં ગયેલી, કમલેશનુ ખિન્ન વદન જોયેલું, એની એક ચિઠ્ઠી આવી, તે પછી એ ચાલી ગઇ, તરલિકા સાથે ગંભીર ચર્ચા થઇ, કમલેશને મળવાનુ બન્યું ને વર્ષોનો પરિચય હોય એટલી સરળતાથી તેની સાથે એણે વાત કરી. અંતે એની નાટિકાનું સ્મરણ થયું. હૃદયમાં સૂતેલાં ગીતો ફરીને જાગવા લાગ્યાં. એમાંથી કમલેશના જીવન અંગેના વિચારો શરૂ થયા.

ને તરત જ પિતાજી યાદ આવ્યા. ઉપેન્દ્ર સાથેની ચર્ચામાં પિતાજીએ જે વેદના પ્રગટ કરી તેનુ સ્મરણ થયું. બ્રાહ્મણકન્યા કોણ હશે ને પેલો ખ્રિસ્તી યુવક કેવા હશે તે જાણવાની ઇચ્છા પ્રગટી. અચાનક તરલિકાએ પુછેલા પ્રશ્નો સામે આવ્યા. મન મુંઝાવા લાગ્યું, એમાંથી ક્યાંક દુર જઇ મન હળવું કરવાના વિચારો આવ્યા. કુમાર નું સ્મરણ થતાં કલ્પનામાં નૈનિતાલ સુધીનો પ્રવાસ ખેડાઇ ગયો. મનમાં પ્રશ્નો ઉઠ્યાં: નૈનિતાલ જવાનું થાય છે તો ય મનમાં આનંદ કેમ પ્રગટતો નથી? બે દિવસ પછી કુમારને અને પિતાજીને એ શો જવાબ આપશે? જો ન જાય તો તેનાં કારણો શા? ...ને શા માટે ન જાય? નાટક પુરૂં કર્યા પછી રજાઓમાં શું કામ છે? કોણ જકડી રાખે છે એને?

માધવીને ખાતરી થઇ કે કમલેશ પ્રત્યે જે લાગણી પેદા થઇ છે તે લાગણી અત્યારે એને બધા પ્રશ્નોમાં દોરે છે. એ લાગણીને એક બાજુ રાખીને એનાથી કંઇ વિચારી શકાય એમ નથી. 'શી છે એ લાગણી? અંતે એ દ્વારા પ્રાપ્ત શું કરવું છે?' માધવી ફરી મુંઝાઇ. એને સૂઝયું નહિ કે શા માટે કમલેશનું જીવન જાણવાની, ને એ જાણે કે ન જાણે તો યે તેનાં હૈયાનાં જખમો રૂઝવવાની ઇચ્છા થાય છે!

હરિવલ્લભ પથારીમાં પડયા પછી પ્રથમ તો વર્તમાન યુગના યુવક-યુવતી ઓનાં પલટાતાં માણસથીજ ખિન્ન થયાં કૈલાસબાએ એમને સાંત્વન આપવા થોડો પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ ધીમે ધીમે એ દુઃખ ઉંડું જતું ગયું. કૈલાસબા તે સમજ્યાં નહિ, પ્રભુનું નામ લઇ તેઓ પોતાની પથારીમાં ગયાં ને હરિવલ્લભે પણ હરિનું સ્મરણ કરી આંખ નાં પોપચાં બીડ્યાં, પરંતુ ધીમે ધીમે એમનાં આંતરમનમાં પડેલો ભય બહાર આવવા લાગ્યો. પેલી બ્રાહ્મણકન્યાના માતાપિતાની કેવી હાલત હશે તેનું જે ચિત્ર ઉપેન્દ્રે દોરી બતાવ્યું હતું તે ઘેરૂં થઇને નજર સામે આવવા લાગ્યું. જાણે પોતેજ એવા દુઃખમાં આવી પડયા હોય એવી વેદના પ્રગટી. અચાનક એમાંથી વિચાર સ્ફુર્યો: 'માધવી આવું કંઇ કરે તો?''

તરત જ જાગ્રત મન બોલી ઉઠ્યું: 'એ અસંભવિત છે. માધવી નિર્મળ, સરળ ને સંસ્કારી છે, વંશપરંપરાના સંસ્કારો એણે નિષ્ઠાપૂર્વક ઝીલ્યા છે.'

હરિવલ્લભને ખાતરી થઇ કે માધવી વિષે એવી કલ્પના સેવવાનું કોઇ કારણ નથી. મન કંઇક હળવું થયું. આંખો પણ ઘેરાવા લાગી.

ત્યાં કૈલાસબા બોલ્યાં: 'જાગો છો તમે?'

હરિવલ્લભ સહેજ ચમકીને બેઠા થયા: 'શું છે?'

માધવી વિષે કમલેશ કશું જ જાણતો ન હતો. એ કોઇ ધનવાનની પુત્રી છે એટલું એની મોટર અને રહેવાની ઢબ ઉપરથી જણાઇ આવતું હતું, એ સિવાય કમલેશને કંઇ ખબર નહોતી. વિચાર આવ્યો: 'હું પણ એને એના જીવન વિષે પુછીશ.' તરત મુંઝવણ શરૂ થઇ: 'મારા જીવન વિષે એ જાણવા માગે છે...શા માટે? મારી દુઃખભરી કથા સાંભળીને એનું સુકુમાર હૈયું કંપી ઉઠશે. મારે એ બધું એને શા માટે કહેવું જોઇએ? આ બધા જખમોને ખુલ્લા કરવાનું શું યોગ્ય છે? ...અને મારા જીવનના ભૂતકાળને સંભારતા સમાજ સામેનો મારો રોષ ભભુકી નહીં ઉઠે?'

કમલેશ શાંતિથી વિચારવા લાગ્યો: 'માધવીથી કંઇ જ છુપાવવાની વૃત્તિ નથી, પણ આ બધું કહેવાનો અર્થ શો? જો હું જીવનકિતાબનાં પાનાં ઉઘાડીશ તો એનાં દિલમાં વેદના તો જાગશે...પરંતુ ...પરંતુ મારા પ્રત્યે સહાનુભુતિ પ્રગટશે કે ઘૃણા?...નહિ, નહિ. ઘૃણા શા માટે પ્રગટે? મેં એવું શું કર્યું છે?...ને મારે એની સહાનુભૂતિ શા માટે જોઇએ!'

કવિ કમલેશની મસ્તી શમતી જાય છે ને 'દુઃખભરી લાંબી કહાની' કહેવા એ તત્પર બને છે

'જુઓ તો, માધવીના ખંડમાં હજી બત્તી બળે છે!'

'હશે તેનું શું છે?' હરિવલ્લભ હળવા સ્વરે બોલ્યા ને કૈલાસબાને શાંતિથી સુઇ જવા કહ્યું, પરંતુ એ પછી તેઓ એકાદ કલાક સુધી નિદ્રાધીન થઇ શકયા નહિ.

માધવી ખરેખર જાગતી હતી. મન કોઇ રીતે શાંત પડતું નહોતું એટલે એ ફરીને નાટિકા વાંચવા લાગી હતી. એના સમગ્ર મનઃ- પ્રદેશમાં ત્યારે કમલેશનું સ્તરણ વ્યાપી ગયું હતું. કમલેશની પોતાની પણ એ જ સ્થિતિ હતી. તરલિકા ને માધવીને વિદાય આપ્યા પછી એ એકલો બહાર ઉપડી ગયો હતો. દરિયાકાંઠે એણે સાંજને નમતી જોઇ હતી, રાતનું અંધારૂં થતાં સુધી એણે અહીંતહીં ચક્કર લગાવ્યા હતા. જમવાનું યાદ આવ્યું હતું, પણ તેની પરવા એણે કરી નહોતી. વિચારો આવતા હતાં:

'માધવી ક્યાંથી ને શી રીતે મારા જીવનમાં આવી પડી? મરૂભૂમિ જેવા મારા દિલમાં એણે આ શાનાં અંકુરો પ્રગટાવ્યાં?...કેવી સરલ, મધુર, મંગલ મય છે એ? ક્યાં એ, ક્યાં હું? અમારી મૈત્રી સંભવિત છે?'

અજાણતાં જ એનું મસ્તક ઉંચું થયું. 'જીવનના ઝંઝાવાતમાં મેં કદી કોઇની પરવા કરી નથી. હા, મને જેમ ધિઃક્કાર ને તિરસ્કાર મળ્યા તેમ પ્રેમ ને વાત્સલ્ય પણ મળ્યાં છે, પણ મારે માટે સહાનુભૂતિ, એટલે તો દયા જ ને? ના, મારે એ ન જોઇએ.'

'તો કરૂં શું?' કમલેશની સામે સમસ્યા ઉભી થઇ. એનો જવાબ છેવટ સુધી એ મેળવી શક્યો નહિ.

બીજી સવારે માધવી ઉઠી ત્યારે તે ચાહેલી હતી. હરિવલ્લભ ને કૈલાસબા પણ રોજના જેવા આનંદમાં કે સ્ફુર્તિ માં નહોતા. પરસ્પર હસીને મળ્યાં. લાગણીમાં કંઇક ભરતી પણ આવી. સ્નાનાદિથી સૌ પરવાર્યાં ત્યારે નાસ્તો લેતાં હરિવલ્લભે કહ્યું: 'રાત્રે પેલી કન્યા જ મને યાદ આવ્યા કરતી હતી.'

કૈલાસબા તરત બોલ્યાં: 'માધવી, રાત્રે તું ક્યાં સુધી જાગતી હતી?'

માધવી કંઇ જવાબ આપે ત્યાં હરિવલ્લભે કહ્યું: 'તારાં બાને તારે વિષે ચિંતા થતી હતી.'

'શાની ચિંતા, બા?' માધવીએ પૂછ્યું. એને પોતાની રાતની સ્થિતિનું તીવ્ર સ્મરણ થઇ આવ્યું.

'કાલે ઉપેન્દ્રભાઇએ વાત કરી તેથી તારા બાપુજીને ખુબ લાગી આવ્યું...ને તુ પણ...'

'હુ તો વાંચતી હતી.' માધવી વચ્ચે જ બોલી.

'શું વાંચતી હતી, બેટા?' હરિવલ્લભે પુછયુ.

માધવી કંઇક છુપાવી રહી છે એવું હરિવલ્લભ કે કૈલાસબને લાગ્યું નહિ. દીકરીને મોડી રાત સુધી અભ્યાસનું વાંચવું પડે છે એ વિચારથી સહાનુભૂતિ પ્રગટી. હરિવલ્લભને થયું: 'માધવીનો અભ્યાસ હવે દોઢેક વર્ષમાં પૂરો થશે, એ પહેલાં એના માટે કોઇ યુવકની પસંદગી થઇ જાય તો અભ્યાસ પુરો થતાં જ લગ્ન કરી શકાય,' પરંતુ આ વિચાર દુર સુધી આગળ વધી શકયો નહિ. કૈલાસબાના મન ઉપર એ વિચારનો ભાર આજે વધી ગયો હતો એમ માધવી કોલેજમાં ગઇ કે તરત જણાઇ આવ્યું. એમણે કહ્યું:

'મને થાય છે કે આપણે કુમાર ને મધુભાઇ સાથે નૈનિતાલ જરૂર જઇએ.'

'તમારો હેતુ હું સમજી શકું છું, પણ માધવી એ વિષે ઉત્સાહિત હોય એમ જણાતું નથી.'

એને નાટકમાં રસ લાગ્યો છે, પણ મને તો તેથી ડર લાગે છે.'

'ડર રાખવા જેવું કંઇ નથી. પણ તમે માનતા હો કે નૈનિતાલના પ્રવાસથી માધવીનું વેવિશાળ આપણે ગોઠવી શકીશું, તો ભુલ થાય છે. મારૂં પોતાનું મન હજી સ્થિર થયું નથી.'

'તમારા જ મનની વાત છે ને? માધવી તો બિચારી તમે કહો એટલે ના પાડે જ નહિ.'

'તમને એવો વિશ્વાસ છે?'

એમાં વિશ્વાસનો સવાલ જ નથી, માધવીને મન એના બાપુજીનો બોલ બ્રહ્મવાકય છે.' કઇલાસબા શ્રદ્ધાથી બોલ્યાં. હરિવલ્લભના મુખ ઉપર પ્રસન્નતાનું પ્રતિબિંબ દેખાઇ આવ્યું.

'મધુભાઇ ને કુમારને આ વિચાર ગમશે?' હરિવલ્લભે પ્રશ્ન કર્યો.

'તેઓ તો ખુબ રાજી થશે. કુમારને માધવી તરફ લાગણી છે તે હું જાણું છું. નૈનિતાલનું એણે જ ઉભું કર્યું છે, ને માધવી ના પાડશે તો એમનું જવાનું યે અટકી જશે એમ ધારૂં છું.'

'પણ માધવી શા માટે ના પાડે?'

'કોણ જાણે, પણ મને એમ થયા કરે છે કે એ ના પાડશે.' કઇલાસબાએ આ ઉદ્‌ગારો સાથે વાત પુરી કરી.

માધવીની મનોદશા ખરેખર એવી જ હતી. ઘેરથી કોલેજ પહોંચતાં સુધીમાં એક બે વાર નૈનિતાલનો વિચાર એને આવી ગયો હતો, પણ જવાનું મન થતું નહોતું, એટલું જ નહિ, પરંતુ પિતાજી અને કુમારને સંતોષ થાય એવું, ન જવાનું કારણ શોધવાનો પ્રયત્ન પણ એનાથી થઇ જતો હતો!

કોલેજમાં દાખલ થતાં જ એને કમલેશ મળી ગયો. માધવીએ હસતાં હસતાં સામે જઇને એની સામે નાટિકાની ચોપડી ધરી. કમલેશ એના અભિપ્રાય માટે ઉત્સુક નેત્રે તાકી રહ્યો. માધવી બોલી: 'સરસ છે, આજ નાટિકા આપણે ભજવવી જોઇએ.'

'સાચું કહો છો?' કમલેશના ચહેરા ઉપર આનંદ છવાઇ ગયો.

'સાચું જ. ગીતો મને તો ખુબ જ ભાવવાહી લાગ્યાં. કોઇ પુરૂષ આવું ભવ્ય સમર્પણ કરે એમ સાધારણ રીતે માની શકાય નહિ, એ પ્રકૃતિ તો સ્ત્રીની, પરંતુ આમાં તમે સાચે સાચ એવી સ્થિતિ નિર્માણ કરી છે.'

'પુરૂષ તરફ તમને એવો અવિશ્વાસ છે?' કમલેશ અર્ધ ગંભીર સ્વરે બોલ્યો.

'ના, ના. હું સહજ રીતે કહું છું.' માધવી તરત જ બોલી.

માધવીનું ધ્યાન નહોતું, પણ તરલિકા એની પાછળ આવતી હતી. કમલેશે પૂછયું: 'તમને નાટિકા ગમી એ તરલિકા જાણે છે?'

'એ શી રીતે જાણે?' માધવીએ આશ્ચર્ય વ્યકત કર્યું. ત્યાં તરલિકા તદ્દન પાસે આવી હસીને બોલી:

'એ તો બધું જ જાણે છે.'

'સાચું છે,' મધુર સ્મિતથી તરલિકા સામે જેઇ માધવીએ કહ્યું. કમલેશ એનો મર્મ પુરો તો નહિ, પણ કંઇક સમજ્યો હોય એમ લાગ્યું. એના મુખ પર સંતોષની રેખાઓ પથરાઇ ગઇ.

'હવે તમારે કાવ્યો સંભળાવવાનાં છે.' માધવીએ કહ્યું.

'સાંભળવા છે કે વાંચવાં છે?'

'પ્રથમ સાંભળવા છે, પછી વાંચવા છે.'

'ના, પ્રથમ વાંચો, પછી તમે કહેશે તો સંભળાવીશ, એટલે કે હું મોટેથી વાંચીશ.' હસીને કમલેશ બોલ્યો. એના મનનો આનંદ છાનો ન રહ્યો.

'હવે મારી તો કશી જરૂર જ નહિ હોય, ખરૂં?' માધવી સામે જેઇ ને તરલિકા બોલી.

માધવી લજ્જા ભર્યું હસી.

[આ વાતો લાંબા સમય સુધી ચાલુ રહેશે.] —અધુરૂં.

અમારાં નવાં વર્ષના

"ગુજરાતી" પ્રેસના સંવત ૨૦૧૨ના પંચાંગ આવી ગયાં છે.

કીંમત શી. ૫–૩ પોસ્ટેજ સાથે.

નીચેના શીરનામે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી તુરત મંગાવી લેવા વિનંતિ છે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

સ્વામી નિશ્ચલાનંદજીનું પ્રવચન

દ. આફ્રીકાનાં રામકૃષ્ણ સેન્ટરના અધ્યક્ષ સ્વામી શ્રી નિશ્ચલાનંદજીએ ૧૮ દિવસનો યુનીયન ભરમાં શરૂ કરેલા ધાર્મીક પ્રચારની તા. ૧૨–૧ ૫૬ ની સાંજ જોહાનીસબર્ગમાં ગાળી ત્યારે શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ સંચાલિત શ્રી ભારત સંસ્કાર સમિતિએ એક જાહેર સભા શ્રી ગાંધી હોલમાં ભરી હતી. આ પ્રસંગે ચિકાર ભરાઇ ગયેલા સભાગૃહમાં ચાળીસેક ગોરાઓ પણ હાજર હતા. પ્રમુખ સ્થાન શ્રી પ્રા. સો. જોશીએ લીધું હતું.

સ્વામીજીએ પ્રવચન કરતાં કહ્યું કે મનુષ્યનો આદર્શ પુર્ણતા પ્રાપ્ત કરવાનો છે. આજે પાપ અને પુણ્યનાં બળો વચ્ચે ઝઝુમી તેણે કામ કરવાનું છે. તેનું મથન અધ્યાત્મની સર્વોચ્ચ કક્ષાએ પહોંચવાનું છે. ધર્મ એક જ માનવીને એકત્ર કરનારૂં તત્વ છે. શ્રી કૃષ્ણ, બુદ્ધ, મહમ્મદ કે ઇસુખ્રિસ્ત-કોઇ પયગમ્બરોએ માનવને કલેશ કરવાનું કહ્યું નથી. આજનો કલેશ તો તેઓના નિકાલ બાદ ઉભા થયેલા સંજોગોનો પરિપાક છે. પયગંબરો એ તો સમસ્ત પીડિત માનવજાતની ઉન્નતિ માટે પોતાનો દેહ ન્યોચ્છાવર કરેલો હતો.

સ્વામીજીએ આગળ ચાલતાં કહ્યું કે સત્ય એક છે, વિદ્વાનો એને અનેકવિધ રીતે રજુ કરે છે. આપણા સહુને માટે ઋષિ મુનિઓનો એકજ સંદેશ, પ્રેમની પુર્ણતા, હૃદયની પુર્ણતા સાધવાનો છે. શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહંસના સંદેશમાં સર્વ ધર્મોના તત્વોનો સમન્વય છે; તે ધર્મોના એકય માટે પડકાર કરે છે, અને વિશ્વભરના વિચારકોનું લક્ષ એ તરફ દોરાયું છે.

ભક્તિયોગ, જ્ઞાન યોગ, કર્મયોગ, રાજયોગ એ પુર્ણતા પ્રાપ્ત કરવાના યોગ્ય પંથ છે. એ સિદ્ધિ માટે, પરમાનંદના મહાસાગરમાં સ્નાન કરવા માટે સાધકને વ્યકિત તત્વ વિસરી જવાની, આસકિતથી પર થવાની, માયાનાં બંધનો તોડવાની, અને જ્ઞાન કુંડમાં ડુબકી મારવાની જરૂર રહે છે.

કુમારી ધનાસગરી પીલે એ યોગનાં વિવિધ આસનો કરી બતાવ્યા હતાં. સ્વામીજીએ કહ્યું કે આ આસનો આરોગ્ય રક્ષણ અને આધ્યાત્મિક વિકાસ માટે આવશ્યક છે.

આ સભામાં શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટરની ભજન મંડળીએ કિર્તન કર્યાં હતાં અને ભારતનાં દેવ મંદિરોના દિપચિત્રો બતાવવામાં આવ્યાં હતાં. શ્રી ભીખાભાઇ ઉકાભાઇ મારતરે શ્રી સ્વામીજી અને તેની શિષ્ય મંડળીનો તેઓને ધાર્મીક પ્રચારનો લાભ આપવા માટે સહૃદય આભાર માન્ય હતો.

શાંતિપાઠ બોલાયા બાદ સભા સમાપ્ત થઇ હતી.

—મુંબઇમાં તા. ૨૧–૧૧–૫૫ના દિને થયેલા રમખાણોને પરિણામે સામાન્ય અંદાઝ પ્રમાણે માલમિલ્કતને રૂા. એક કરોડનું નુકસાન થયું છે. મુંબઇ સુધારાઇની ૧૬૦ મોટર બસો તથા ૧૫ ટ્રામોને નુકસાન થયું હતું, ૭ મોટરબસો ફુંકી મુકવામાં આવી હતી. એ દિવસે ૫૦ ઠેકાણે આગ લાગી હતી અને પાંચ બંબાવાળાઓને ઇજા થઇ હતી. તોફાન દરમીયાન સેંકડો ખાનગી મોટરોને સખત નુકસાન થયું હતું પાંચ પોલી ચોકીઓને તોફાનીઓએ આગ ચાંપી હતી. ઇલેકટ્રીક તથા ગેસના ગોળાની ભાંગફોડનો તો સુમાર નથી.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઇફ ઓફ કેનેડા

ઉપરોકત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઇમીગ્રેશન અંગેનું કોઇ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત ગતીએ થઇ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultants. Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN

P.O. Box 4624. Phone 32390

K.M.Lodhia & CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

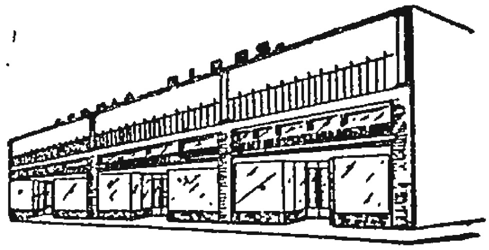

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલ્યુ કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીટી બકલ્સ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૮ પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણ ૧૦ પેની રતલ, પાપડ નં.૧, શી. ૧૦–૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮–૦ ૧૦૦. પોરટેજ જુદુ.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ પોરટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦–૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧ ડઝન.

કાંદા, બટેટા (આદુ) હમેશાં હમારે ત્યાંથી મળશે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેસ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોરટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન જર્સી, ઉલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

ધાર્મીક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીષદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મીક પુસ્તકોના શ્લોકોપર પ્રવચન.

ઇશાવાસ્ય વૃત્તિ (ઉપનીશદના શ્લોકો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના શ્લોકો)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દ્રષ્ટી (,, ,,)	૩	૯

Obtainable:

INDIAN OPINION.

P/Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૬	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૧	૬
સોરઠી ગાથા ૪	૧	૬
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
અણુખુટ ધારા	૭	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શશીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૨	૬

ર. મ. દેશાઇ કૃત

હિવડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જાતા હઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
ચામા	૧૦	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ	૭	૬
મહાદેવ દેશાઇનું જીવન ચરીત્ર	૨	૩
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,, ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,, ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,, ભા. ૫	૧૬	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય	૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)	૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૧	૬
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતીં નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૯
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૬	૯
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	૭
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)	૬	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬
કીંગ કોંગ એખ સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,

Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ઘ. મ.)	૬	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ત્યાગ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૬	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલસ્ટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારઅપ્પા)	૧	૩
ઓતરાંતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૬
મરકુંજ (મ. ત્રીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
બનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,

PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૯
મીડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૯
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'

Private Bag,

Durban.

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઇ

અમારી મીઠાઇ ભેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી દેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુતરફેણી સફેદ, લીલી, ગુલાબી શી. ૬-૦ રતલ	પીસ્તા માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	પોરબંદરની ખાજલી મોળી શી. ૬-૦ રતલ
માવા બરફી શી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા બરફી પીસ્તા શી. ૬-૦ રતલ	ચણાનો મગજ શી. ૪-૦ રતલ
બદામ માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	ભાણવડીયા માવા પેડા શી. ૫-૦ રતલ	સ્ટાર બ્રેન્ડના ગાઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા શી. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ઘારી શી. ૫-૦ રતલ	રાજવંશી પૌવાનો ચેવડો શી. ૬-૦ રતલ
ભાણવડીયા બદામી પેડા શી ૬-૦ રતલ	બદામી માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ	પાપડ અડદના નાના ૧૦૦ નંગના શી. ૧૦-૦ મસાલા વાળા
સુરતની પીસ્તા માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ	જામનગરી મેસુબ શી. ૪-૦ રતલ	પાપડ અડદના મસાલા વાળા મોટા, ૧૦૦ નંગના શી. ૧૨-૦
મુંબઇ લીલો હલવો પીસ્તાનો શી. ૬-૦ રતલ	બુન્દીના લાડુ શી ૩-૦ રતલ	દાળ, ફુલવડી શી. ૨-૦ રતલ
મુંબઈ લીલો બદામી હલવો શી. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ જાંબુ શી. ૨-૬ રતલ	મીક્સ ફરસાણ શી. ૪-૦ રતલ
પોરબંદરી સાટો શી. ૫-૦ રતલ	**—ફરસાણ—**	મીઠાઈ દીવાળી મીક્સ ૫-૦ રતલ ,, ,, ,, ૪-૦ રતલ
ચુરમાં લાડુ શી. ૩-૦ રતલ	ભાવનગરના ગાંઠીયા ફાફડીયા શી. ૩-૦ રતલ	
કોપરાપાક શી. ૨-૬ રતલ	ઝીણી ચણાના લોટની સેવ શી. ૨-૬ રતલ	
માવા મોહનથાર શી. ૪-૦ રતલ		

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ

સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ

નોર્ધર્ન રોડેસીયા શી. ૧-૦ રતલ

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"